

Par dzīvi, kas dzeņa raibumā

Tikšanās ar Saunas pagasta iedzīvotāju Antonu Pastaru, kurš «Novadnieka» redakcijā ieradās pēc gada abonentu izlozē laimētās gleznas, bija interesanta abām pusēm. Antonas Pastars spēj aizraut ar tēlainiem atmiņu stāstījumiem. Viņa dzīve, kā teica 78 gadus vecais, bet joprojām mundrais vīrs, bijusi «raiba kā dzeņa vēders». Tā kā H. Kuzminas-Svilānes gleznu «Ziedi» dāvināja Preiļu vēstures un lietiskās mākslas muzejs, atliek secināt, ka muzejam ar Antonu Pastaru jānodibina ciešāki kontakti. Viņa stāstīto ir vērts pierakstīt. Piemēram, par to, kā cēlies nosaukums «Smelteri» vietai, kur Antonas Pastars dzīvo.

Tas esot saistīts ar vienu no viņa tālīniem senčiem, kurš nodarbojies ar pelnu dedzināšanu. Savāktos pelnus divos divzirgu pajūgos veduši uz Rīgu kādai fabrikai, kur tie noderējuši kā sārms. Dedzināt pelnus nozīmē — smeltēt, pelnu dedzināšana — smeltēšana. Antonam Pastaram par šo senci stāstījis viens no tēvbrāļiem. Toreiz vezumi ar pelniem uz Rīgu braukuši vismaz nedēļu ilgi. Atpakāļ gan pāris dienās nokļuvuši. Vienreiz bijis tā, ka pelnu vešana nokavējusies. Rābriks īpašnieks sadusmojies un teicis, ka vainīgo sodīs ar nāvi. Pavēlējis noģērbties kailam līdz viduklim, bet bendem — mest ar šķēpu krūtīs. Smelteru saimnieks tā sasprindzinājis muskuļus, ka šķēps no viņa atlecis, neko nenodarījis. Nu, ja tu esi tāds stiprinieks, tad dzīvo vesels, kungs atļāvis.

Tādi, lūk, spēkavīri bijuši Pastara senčos. Arī gudrības un izmanīguma pilni. Kāds no citiem Pastaru senčiem kalpojis Preiļu pilī pie grāfiem Borhiem par kambarsulaini. Kādās dzīrēs kungs bijis galīgi noreibis, nespējis turēt līdzī pārejiem kārsu spēlmaņiem, un licis to darīt savam sulainim. Viņš apspēlējis visus. Savācis kaudzi

● H. Kuzminas-Svilānes gleznotie ziedi turpmāk priecēs Antonu Pastaru Saunas pagastā. Foto: M. Rukosujevs

zelta naudas, ko kungs pēc tam augstsirdīgi atdāvinājis. Par šo naudu sulainis nopircis daudz zemes. Pastaru dzimtā vēl tagad glabājoties kārbīna, kurā bijusi šī nauda.

Varbūt no šiem rūdītajiem un apsviedīgajiem senčiem arī nācis tas spēks, kas jūtam visās nākošajās paaudzēs? Dzimuši daudzi dēli un meitas, dzimta zarojusi un kuplojusi. Antonam pašam garajā mūžā noderējis gan gaišais prāts, gan attapība, gan stiprās rokas, gan čaklums. Viņš ir kā dzīva Latvijas vēstures grāmata.

Vienas no pirmajām atmiņām — darbošanās mazpulcēnos. Otrā pasaules kara gados ticis vāciešu nagos, nonācis darba dienestā. Atgriešanās un izbēgšana no nāves ir cits brīnumu pilns stāsts. Pēc tam ticis krievu rokās un dabūjis izjust, ko nozīmē zelt-raktuves, Kolima. Dzīvs palicis tikai tāpēc, ka bijušas elek-

triķa zināšanas un norikots pie šiem darbiem. Kad atgriezies mājās, sākusies kolhozu dibināšana, un jau pirmajā sapulcē pilnvarotā skatienu piesaistījis viņa «gimnastjorka». Uzskatīts par frontinieku un ievēlēts par kolhoza priekšsēdētāju. Pēc pāris gadiem no kolhoza vadīšanas prasījies prom. Ticis par šoferi. Un tā līdz pat aiziešanai pensijā 65 gadu vecumā 1987. gadā. Pēdējie darba gadi bijuši tie, kad latvieši ķemmēja lietuviešu bodes, un katrās brīvdienās kolhoza apsviedīgākie ļaudis braukuši pie leišiem pēc desām. Kā malkas pagales uz rokas sakrāva veselu klēpi ar desu luņķiem un nesa uz mašīnu, atceras Antonas Pastars. Izbraukāta Mas-kava, Ļeņingrada, Minska, Viļņa un kas tik vēl ne.

Tagad dzīve iegrozījies rāmākā tecējumā. Antonas Pastars dzīvo kopā ar sievu Genovefu. Ir lietas kursā par

visu triju bērnu Renātes, Zitas un Roberta darbiem un gaitām. Renāte ir skolotāja, Zita — farmaceite, Roberts — vērienīgs zemnieks tajā pašā Saunas pagastā. Par viņa saimniecības «Meldri» darba pieredzi ne reizi vien stāstīts mūsu laikrakstā. Pieci mazdēli, viena mazmeita, kura jau tikusi līdz maģistratūrai.

Antonas Pastars priecīgs par laimēto gleznu. Kaut reizi mājās būšot īsta glezna. Citādi reprodukcijas vien. Loterijās līdz šim neveicies, lielākais laimests laikam bijusi viena pudele Viļānos tirgū.

«Novadnieks» Pastaru mājā tiekot abonēts kopš tā iznākšanas. Vienmēr gaidīts un ar interesi izlasīts. Atvadoties un pateicoties par balvu, Antonas Pastars vēlreiz atgādāja, ka gaidot ciemos muzeju, un viņam esot sagatavotas četras muzejam atdodamas lietas.

L. Rancāne

Palīdzēsim saviem līdzcilvēkiem

Preiļos dzīvo vairāk nekā 1600 pensionāru. Šo cilvēku vairākumam šodien ir jāiztiek no pensijas, kas ir ne tikai zem iztikas minimuma, bet arī zem cilvēka goda. Vissāpīgāk to izjūt gados vecie, slimie, vientuļie pensionāri.

Lai palīdzētu šiem cilvē-

kiem, vispirms ir jāsavāc informācija un jāizveido pašpalīdzības fonds. Šo darbu veikt ir uzņēmies sabiedriskā organizācija — Preiļu pilsētas pensionāru apvienība (PA).

Lai apzinātu pilsētas pensionāru dzīves apstākļus, no pensionāru apvienības biedriem ir izveidota darba grupa, kas apmeklēs visus pensionārus. Katram grupas pārstāvim

būs pensionāru apvienības pilnvara un vizītkarte. Esiet atsaucīgi. Droši uzticieties viņiem, kas nesavtīgi ziedos savu laiku un enerģiju līdzcilvēku labā, lai noskaidrotu reālo stāvokli un palīdzētu risināt konstatētās problēmas.

2001. gada 19. janvārī ir atvērts Preiļu pilsētas pensionāru apvienības norēķinu konts nr. 000700022 akciju

komerčbankas «Baltijas Transzītu Banka» Līvānu filiāles Preiļu norēķinu grupā, Raiņa bulvārī 21, Preiļos, LV-5301.

Lūdzam uzņēmējus un citus turīgus cilvēkus ieskaitīt šajā kontā kaut dažus latus trūcīgo pensionāru atbalstam.

Irēna Timošenko,
Preiļu pilsētas
pensionāru apvienības
valdes priekšsēdētāja

Paziņojums reklāmdevējiem

Ievietojot sludinājumu vai reklāmu «Novadniekā», mēs piedāvājam vēl vienu iespēju — šo informāciju publicēt arī Rēzeknes, Ludzas un Krāslavas rajona laikrakstā par tādu pašu maksu.

Informācija pa tālruni 22305.

ĪSZIŅAS

Centrālajā katlu mājā uzlabošanas darbi turpināsies

«Svilpaunieks» Preiļu centrālajā katlu mājā, kas traucēja pilsētas centra dzīvojamā masīva un Rēzeknes ielas mikrorajona iedzīvotāju mieru un atpūtu, jau pirms pāris nedēļām apklusināts, taču izmeši no skursteņa joprojām klāj sniegu. Dūmi un nesadedzinātā kurināmā atliekas liecina, ka šoruden uzstādīto «Komforta» katlu regulēšana vēl nav galā. Tam piekrit arī novada domes siltumapgādes nodaļas vadītājs Arnolds Dalka.

Lai apslāpētu troksni, kuru radīja ventilācijas sūkņi, uzbūvēta nojume. Celniecības darbi izmaksājuši apmēram trīs tūkstošus latu. Izmešu samazināšanai uzstādīti jaudīgāki «cikloni», taču arī tie nav pilnībā likvidējuši nesadedzināto zāģskaidu daļiņu nokļūšanu atmosfērā. Pagaidām nav skaidrs, kāpēc plānotajā režīmā nedarbojas automātika. Uzņēmuma «Komforts» speciālisti sola šīs nedēļas laikā sagatavot un iesniegt priekšlikumus. Pašlaik katli darbojas rokas režīmā, tāpēc iespējamas arī kļūmes, atzina A. Dalka.

Apmaksās izbraukšanas izdevumus

Preiļu novada domes Preiļu pilsētas teritoriālā komiteja nolēmusi piešķirt pabalstu kādai pilsētas iedzīvotājai, kura nolēmusi izbraukt no Latvijas un pārcelties uz dzimteni Krievijā. Nolemts segt izdevumus izbraukšanas dokumentu sagatavošanai. Domē «Novadnieku» informēja, ka šāda finansiāla palīdzība var būt līdz 100 latu apmērā. Tas ir tikai otrais gadījums, kad Preiļu iedzīvotāji lūdz palīdzību izbraukšanai no Latvijas.

Jaunsilavieši uzveic rīdziniekus «Lielajā balvā»

Jaunsilavu pamatskolas skolēni 14. janvārī pirmo reizi piedalījās televīzijas spēlē «Lielā balva» un izcīnīja uzvaru par Rīgas 89. vidusskolu. Pēc pirmās barjeras pārvarēšanas jaunsilavieši spēli turpināja ar Olaines vidusskolas komandu. Cīņa bija spraiga, ar kāpumiem un kritumiem, taču Jaunsilavu pamatskolas skolēni palika nepārspēti. Jauniešus vieno komandas izjūta un cerība, ka tikpat labi veiksies arī cīņā pret Bauskas vidusskolas komandu. Televīzijā šo spēli varēs redzēt 30. martā, informēja Jaunsilavu pamatskolas 9. klases audzēknis Endijs Ragozins.

Piešķirti līdzekļi pieminekļu restaurācijai

Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija piešķirusi līdzekļus vairāku Preiļu rajona pieminekļu remontdarbiem. 500 latu piešķirti Preiļu muižas stālā konservācijas turpināšanai. Tikpat liela summa atvēlēta arī Preiļu parka vārtu (Pils ielā) restaurācijai. Pa 500 latiem iedalīti arī Rušonas katoļu baznīcas, Jersikas pareizticīgo baznīcas remontam un Pastaru vēdzirnavu pamatu nostiprināšanai.

Līdz 1. martam pieminekļu īpašniekiem jāiesniedz pieteikumi līdzekļu piešķiršanai 2002. gadā.

Iesvēti krucifiksu

Piektdien Saunas pagasta Možuļos tika iesvētīts jaunuzceltais krucifikss. Tas uzbūvēts par iedzīvotāju savāktu naudu un ar pagasta padomes atbalstu. Krucifikss ir ievietots nelielā lūgšanu namiņā, un šeit vietējie iedzīvotāji nereti ierodas uz lūgšanām. Tāpēc tika nolēmts krucifiksu iesvētīt agrāk, negaidot tradicionālos maija dziedājumus. Možuļu iedzīvotāji telpu izrotāja ar paklājiem un sedziņām, namiņā atrodas balts krusts, svētbildes, ierīkoti soliņi.

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Nacionālo minoritāšu konvencija prasīs izmaiņas valodas likumā

Lai sekotu Eiropas Padomes parlamentārās asamblejas ziņotāju ieteikumiem un ratificētu konvenciju par nacionālo minoritāšu aizsardzību, Latvijai būs vajadzīgas dažas izmaiņas likumdošanā, kas teorētiski var nozīmēt arī divvalodības ieviešanu teritorijās, ko apdzīvo liels krieviski runājošo skaits. Ja vien viņi tiktu definēti kā nacionālā minoritāte. Tomēr šī definīcija konvencijā nav ietverta. Saeimas deputāts Juris Sinka uzskata, ka 1995. gadā Latvija konvenciju parakstījusi pārsteidzīgi, nedz vienojoties par nacionālās minoritātes definīciju, nedz domājot, ko nozīmēs šī dokumenta ieviešana.

Latvijā nebūs BMW rūpnīcas

Latvijas pieteikums konkursam par tiesībām izvietot savā teritorijā BMW rūpnīcu, nav rosinājis vācu autorūpnieku interesi, un no turpmākās atlases Latvija svītrotā, tādu ziņu Latvijas Attīstības aģentūra saņēmusi no BMW mītnes. Toties konkursa otrajā kārtā tika izvēlēti Igaunija.

Izvērtē naudas aizstāšanu ar sertifikātiem

Valsts kontrole veikusi papildu revīziju privatizētajos uzņēmumos, kuriem līdz 1997. gada 1. jūlijam bija mainīti maksāšanas līdzekļi — nauda aizstāta ar sertifikātiem. Konstatēts, ka tikai 42 procenti šo uzņēmumu darbojas rentabli, pārējie ir maksātnespējīgi. Noskaidrots, ka 153 uzņēmumos maksāšanas līdzekļi mainīti bez tiesiska pamatojuma, līdz ar to valsts nav ieguvusi 12 miljonus latu.

Jānis Pujats — kardināls

Romas pāvests Jānis Pāvils II svētdien pavēstīja, ka aizkļāti jau 1998. gadā par kardinālu esot iecēlis Rīgas arhibīskapu Jānu Pujatu. Šāda slepena iecelšana parasti notiek, lai nesaasinātu attiecības starp katoļiem un varas iestādēm, sevišķi bijušajās PSRS republikās. Līdzīgi kardināla kārtā iecēlts arī Lvovas arhibīskaps Mariāns Javorskis. Pavisam Romas pāvests iecēlis vēl piecus citus kardinālus.

Jauno kardinālu oficiāla uzņemšana kardinālu kolēģijā paredzēta 21. februārī. Kardināli, kas ir jaunāki par 80 gadiem, piedalās konklāvos, kuri no kardinālu vidus ievēlē Romas katoļu baznīcas galvu — pāvestu. Pēc Vatikāna likumiem jābūt vismaz 120 šādiem balsotājiem. Pasreizējā kardinālu kolēģijā ir 141 loceklis, taču tikai 97 no tiem ir jaunāki par 80 gadiem.

Daugavpīlieši izstājas no slimokases

Daugavpils dome nolēmusi izstāties no Latgales apvienotās slimokases un atgūt ieguldītās kapitāla daļas. Reģionālā slimokase palikusi parādā centrālajai pilsētas slimnīcai par pacientu ārstēšanu 2000. gadā. Daugavpils dome tagad piedāvā Valsts obligātās veselības apdrošināšanas aģentūrai izveidot Daugavpili savu filiāli. Arī Krāslavas rajona padome jau decembrī lūgusi aģentūru pa tiešo noslēgt līgumu ar rajona padomi. Kurzēm, piemēram, jau agrāk nolēmts izīstīt bez starposma — slimokases. Ir arī izdevīgums: Liepājas slimnīca viena gultasdienu izmaksā 6,60 latu, bet Daugavpilī 8,50 latu, kaut gan abas veselības aprūpes iestādes ir visādā ziņā līdzīgas.

Rīgā novērots pērkonis

Pagājušās piektdienas vakarā Rīgā novērots pērkonis. Pērkonis negaiss bijis īslaicīgs, un pēc neliela laika sācis stipri snigt. Pērkonā ievadītās snigšanas laikā vietām Rīgā un Rīgas rajonā stipri samazinājās redzamība. Ķekavas apkārtnē šoferi pat bijuši spiesti nobraukt ceļa malā un nogaidīt. Valsts hidro-meteoroloģijas pārvalde informē, ka pērkonā negaisi Latvijā un Rīgā tiek novēroti praktiski katru gadu.

Sagatavoja L. Kirillova

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī (trešdien, sestdien).

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs — SIA «Novadnieks. Redakcija».

Redakcijas adrese: Aglonas ielā 1, Preiļi, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv

Tālr. 22059, mob. tel. 9410288 (redaktorei),

22305 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),

22154, 21996 (žurnālistiem). Fakss 22305.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.

Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales drukā» Rēzeknē.

INFORMĀCIJA

Preiļos pirmo vietu ieguva nautrēnieši

24. janvārī Preiļos notika Naturalizācijas pārvaldes organizētā Latgales novada skolēnu konkursa «Ceļā uz pilsonisku sabiedrību» projektu aizstāvēšana. No 15 iesniegtajiem projektiem konkursa komisija uz novada posmu bija izvirzījusi 7 skolu projektus.

Preiļu rajona skolas konkurss pārstāvēja Līvānu pilsētas ģimnāzija un Aglonas vidusskola. Aglonieši ar projektu «Skolu jauniešu integrācijas nometne» ieguva trešo vietu.

Otrajā vietā Daugavpils ģimnāzijas projekts «Es — tev, tu — man». Visaugstāk tika novērtēts Rēzeknes rajona Nautrēnu vidusskolas projekts «Ziemeļlatgales etnisko kultūru mijiedarbības liecību meklējumi». Projekta autoriem piešķirta pirmā vieta un galvenā balva — 500 latu prēmija projekta realizācijai. Projekta finansētājs ir Eiropas Padomes informācijas un dokumentācijas centrs. Tā direktors Uldis Krastiņš atzinīgi novērtēja

● Aglonas vidusskolas komanda pirms projekta aizstāvēšanas. Foto: M. Rukosjuvs

nautrēniešu projekta veiksmīgo saistību ar valsts programmas «Sabiedrības integrācija Latvijā» aktualitātēm.

Projekts paredz apzināt un pētīt Nautrēnu, Strūžānu, Bērzpils, Krišjāņu, Salnavas un Kārsavas apkaimē dažādu etnisko kultūru saskarsmes liecības. Nautrēnu skolēni uzskata, ka šīs liecības var atrast ne vien kultūras pieminekļos, bet arī vietvārdos, cilvēku uzvārdos, iesaukās, dzīves veida izpausmēs, cimdu rakstos, zemnieku sētu celtniecības

mantojumā un ģimenes godu tradīcijās.

Projekta autori — Nautrēnu vidusskolas 12. klases skolēni Inga Ulbicāne un Kaspars Rudovičs pastāstīja, ka projekta iecere jauniešiem radusies pārgājienā Eiropas kultūras mantojuma dienu laikā.

«Mēs sākām domāt, kāpēc Nautrēnu pagastā, kurā ir Latgalē vislielākais latviešu īpatnsvars (98,9%), atrodas Vācu kapī, Poļukalns, kāpēc vairākās ģimenēs uzvārdi «Čigoni», «Krīvi»? Pēc tam iedo-

mājāties, ka projektā varētu līdzdarboties arī kaimiņu skolas», stāsta nautrēnieši.

Projekta realizācija tiks uzsākta februārī, kad Nautrēnu vidusskola rīkos semināru «Starpkultūru izglītība». Tajā pirmo reizi tiksies visu projektā iesaistīto skolu dažādu tautību audzēkņi no Jaunstrūžānu, Krišjāņu pamatskolas, Kārsavas 2. un Bērzpils vidusskolas.

Pēc tam sāksies pētniecības un izziņas darbs, kura rezultātā taps fotoizstāde. Interesanti, vai būs atšķirības, nosakot pagātnes un šodienas kultūras vērtības? Aprīlā beigās nautrēnieši dosies uz nometni, lai ar realizētā projekta rezultātiem iepazīstinātu citu noziedē skolēnus, kuri arī realizēs konkursā godalgotos savu novadu projektus. Konkursa noslēguma nometnē komisija paziņos, kuras skolas projekta autori ieguvuši galveno balvu — ārzemju tūrisma braucienus.

Voldeimārs Ivdris,
Naturalizācijas Pārvaldes
Rēzeknes reģionālās
nodaļas sabiedrisko
attiecību speciālists

Par kompensāciju izmaksu no Vācijas fonda «Atmiņa, atbildība un nākotne» Latvijā dzīvojošām nacionālsociālistiskā režīma spaidu darbos iesaistītajām personām

2001. gada 22. janvārī Berlīnē, Vācijas Ārlietu ministrijā, parafējot panāktās vienošanās, tika pabeigts pēdējais sarunu raunds par pamatnosacījumiem īpašam kompensāciju izmaksu mehānismam no Vācijas fonda «Atmiņa, atbildība un nākotne» Latvijā dzīvojošajām nacionālsociālistiskā režīma spaidu darbos iesaistītajām personām. Sarunās piedalījās Vācijas Federālais fonds «Atmiņa, atbildība un nākotne», tā partnerorganizācija — Maskavā darbojošais fonds «Izlīgums un saprašanās», kā arī Latvijas un Lietuvas valdību pilnvarotās delegācijas.

Izstrādājot Latvijas sarunu pozīciju, sarunu vadītājs, Latvijas vēstnieks Vācijā Andris Teikmanis Rīgā tikās ar sabiedriskajām organizācijām, kas pārstāv Latvijā dzīvojošos no nacionālsociālistiskā režīma cietušos cilvēkus. Visi to ieteikumi tika iekļauti Latvijas sarunu pozīcijā.

Ievērojot tēmas sarežģītību un pušu centienus vienoties precīzi un ņemt vērā visas cietušo personu intereses, pēdējais sarunu raunds norisinājās divos posmos — šī gada 10. un 22. janvārī. Sarunu raundam par pamatu tika ņemta Latvijas sagatavotā pozīcija, kas bez būtiskām izmaiņām tika akceptēta.

Sarunas risinājās konstruktīvā gaisotnē, visām tajās iesaistītajām pusēm cenšoties panākt savstarpēji pieņemamus risinājumus. Rezultātā ir panākta vienošanās, kas nodrošina taisnīgu, ātru, nebirokrātisku un cietušajām personām maksimāli ērtu kompensāciju pieprasīšanas un saņemšanas mehānismu Latvijā.

Svarīgākais panāktajās vienošanās:

■ Latvijas valdība nosaka centrālo institūciju pieteikumu pieņemšanai kompensāciju saņemšanai no Vācijas Federālā fonda «Atmiņa, atbildība un nākotne» — Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūru sadarbībā ar Totalitāro režīmu noziegumu izvērtēšanas komisiju, pieteikumi no Latvijas iedzīvotājiem tiek pieņemti arī šīs aģentūras reģionālajās nodaļās;

■ sabiedriskās organizācijas, kas pārstāv Latvijā dzīvojošos no nacionālsociālistiskā režīma cietušos cilvēkus, izveido sabiedrisko padomi, kas sadarbojas ar centrālo institūciju pieteikumu pieņemšanai;

■ pieteikumi kompensāciju saņemšanai tiek iesniegti, kā arī visa turpmākā sarakste ar personām tiek veikta latviešu vai — pēc personas izvēles — krievu valodā;

■ Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras saņemtos pieteikumus operatīvi nosūta izskatīšanai un lēmuma pieņemšanai Vācijas likumā «Par Federālā fonda «Atmiņa, atbildība un nākotne» dibināšanu» noteiktajai partnerorganizācijai — fondam «Izlīgums un saprašanās» Maskavā;

■ pēc personu izvēles tās savus pieteikumus var iesniegt arī tieši fondā «Izlīgums un saprašanās» Maskavā;

■ netiek pieļauta nekāda personu diskriminācija neatkarīgi no tā, kur pieteikumi iesniegti, vai viņu tautības, ticības vai dzīvesvietas dēļ;

■ sūdzību izskatīšanai par pieņemtajiem lēmumiem attiecībā uz Latvijā iesniegtajiem pieteikumiem tiek izveidota īpaša neatkarīga pārsūdzības institūcija ar sēdekli Rīgā, kurā darbojas pa vienam Vācijas fonda «Atmiņa, atbildība un nākotne» (pārsūdzības institūcijas vadība), Latvijas valdības un Maskavā darbojošās fonda «Izlīgums un saprašanās» pārstāvim, šīs pārsūdzības institūcijas lēmums ir galīgs;

■ sūdzības par lēmumiem attiecībā uz pieteikumiem, kas iesniegti tieši fondā «Izlīgums un saprašanās», tiek izskatītas šī fonda apelācijas komisijā Maskavā;

■ izmaksas personām, kas dzīvo Latvijā, tiek veiktas tieši no Vācijas Federālā fonda «Atmiņa, atbildība un nākotne» caur korespondētāju bankas iestādi Latvijā;

■ personām, kuras vēlēties, varēs saņemt izmaksas banku iestādēs Krievijā;

■ pieteikumu pieņemšanas termiņš tiks pagarināts līdz 2001. gada 11. augustam, par šīm iespējām sabiedrība tiks plaši informēta.

Par pieteikumu apstrādes un izmaksu mehānisma detaļām tiks izstrādāta atsevišķa vienošanās starp Latvijas centrālo institūciju pieteikumu pieņemšanai un Maskavā darbojošos fondu «Izlīgums un saprašanās». Tikšanās šai sakarā paredzēta Berlīnē februāra sākumā.

Pirmie pieteikumi kompensāciju saņemšanai no Vācijas Federālā fonda «Atmiņa, atbildība un nākotne» no Latvijas iedzīvotājiem varēs tikt pieņemti 2001. gada februāra vidū, kad Vācijas Bundestāgs būs pieņēmis formālo paziņojumu par Federālā fonda «Atmiņa, atbildība un nākotne» praktiskās darbības kompensāciju izmaksāšanā uzsākšanu. Pirmās izmaksas varētu sekot šī gada otrajā pusē.

LR Ārlietu ministrijas preses centrs

TREŠDIENAS INTERVIJA

Par saimnieci, kuras mājās uzdīgst ciedri

— Jūs esat meita, māsa, sieva, māte, vīramāte, vecmāmiņa. Kura no šīm lomām ir bijusi smagāka?

— Domāju, ka meitas loma. Mana māte audzināšanā izvirzīja ļoti stingras prasības. Es no viņas pat baidījos un ar saviem noslēpumiem pie viņas negāju. Savus bērnus centos audzināt ne tik stingri, lai viņi man uzticētos.

Visvairāk es esmu māte. Tādā izpratnē, ka man nav svešu bērnu. Visi ir manējie. Bet vispatīkamāk ir būt vecmāmiņai. Ļoti mīlu Dašēnku.

— Jūsu darbs bērnu un jauniešu centrā, kas pirms gadiem desmit saucās pionieru nams, bija saistīts ar tā dēvētā internacionālās draudzības kluba vadīšanu.

— Klubā darbojās trīs sekcijas. Viena no tām meklēja un dibināja kontaktus ar savienoto republiku bērniem, otra — ar sociālistiskā valsts, trešā — ar demokrātiskās Vācijas jauniešiem. Vāciju izvēlējās tāpēc, ka augstskolā biju apguvusi vācu valodu. Adresu draugus meklējām žurnālos, avīzēs, bet bieži vien — ar pildspalvu uz labu laimi iedurot kartē. Vieni uz mūsu vēstulēm atbildēja, citi — nē. Vietējiem bērniem šie kontakti deva ļoti daudz redzesloka paplašināšanai un pasaules apzināšanai. Apmainījās ne tikai ar vēstulēm, bet arī ar suvenīriem, atklātnēm, savu pilsētu fotogrāfijām. Pēc tam mēs Preiļos sarīkojām draudzības festivālu. Uzņēmām desmitiem bērnu no tālām pilsētām. Viņi dzīvoja preiļiešu ģimenēs. Notika kultūras pasākumi, sporta sacensības.

Bija vajadzīgi suvenīri, vajadzēja iemācīties tos gatavot. Iekšēji es tam jau biju gatava, man gribējās vadīt rokdarbu pulciņu. Sākām ar makramē. Tolaik tā bija modē, visiem gribējās makramē tehnikā pītas pūcītes, somiņas, puķu turētājus un tamlīdzīgi.

— Bet tagad nav neviena rokdarbu veida, kuru jūs nespētu iemācīt pulciņa bērniem. Baltie darbi, rišeljē, adīšana, tamborēšana, krāsainie izšuvumi un tā tālāk.

— Sāku bērniem mācīt adīšanu. Pēc kāda laika viņi gribēja tamborēt. Bija tā, ka mācīju citus un reizē mācījos pati. Domāju, ka daudz ko biju aizguvusi no savas mātes. Viņa izšuva, adīja, tamborēja, šuva. Kad sāku strādāt ar bērniem, mācījos vairākos kursos: klūdziņu pinēju, izšūšanas, adīšanas un tamborēšanas, šūšanas. Iemācījos arī veidot darbiņus no salmiņiem, batikot, liet svecas. Beidzu arī kulinārijas kursus. Kā pats par sevi saprotams radās pulciņa nosaukums «Saimniecīte», jo tā bija vieta, kur meitenes varēja iemācīties daudz dažādu darbiņu, kas vajadzīgi mājās dzīvē. Pārcēlāmiem uz pašreizējo apmešanās

Klusajā Vidzemes ielā Preiļos dzīvo Natālija un Andrejs Onufrijevi. Šovasar svinēs savas sudraba kāzas. Izaudzināti divi dēli. Sergejs strādā firmā Daugavpili, apprecējies un iepriecinājis vecmāmiņu ar mazmeitiņas Darijas piedzimšanu. Pāvels vienlaikus studē divās fakultātēs. Andrejs strādā «Lattelekom», bet Natālija, pēc profesijas skolotāja, ir rajona bērnu un jauniešu centra kluba «Saimniecīte» vadītāja. Natālija un «Saimniecīte» ir vārdi, kas Preiļu meiteņu vidū tuvākus paskaidroju-

mus neprasa. Te viņas, ne spiestas, ne aiz rokas vestas, pavada stundas, dienas un gadus, pakļaujoties tiem sevišķīgiem gēniem, kas katrai piedzimstot likti šūpulī. Kopt, iekārtot, izrotāt savu mitekli, darināt lietas, kas acij tikamas, siltumam uzvelkamas, ērtumam domātas.

Natālija dzimusi un augusi Livānos, tur dzīvo tētis un brālis. Māte nesēn nomirusi, un no mātes mājas kā dārgas atmiņas albumā saglabātas fotogrāfijas ar viņas audzēto puķu dobēm.

● Natālija Onufrijeva ar savu roku darbu — adītu galdautu. Foto: M. Rukosujevs

vietu Raiņa bulvārī, pulciņš pārtapa par klubu. Klubs no pulciņa atšķiras tādējādi, ka uz «Saimniecīti» tā dalībnieces var nākt jebkurā laikā, nodarboties šeit, kad un cik ilgi vienar grib. Darbs ar katru bērnu ir individuāls. Vienojamies tikai par galvenajām tēmām, kad nodarbosimies ar kulināriju, kad ar rokdarbiem, kad ar ziedu kompozīcijām un tamlīdzīgi.

Kulinārijas nodarbībām telpa nav īsti piemērota, tāpēc vispirms pārrunājam apstrādes darbus, ko meitenes paveiks mājās. Šeit darām galvenos darbus. Šajā mācību gadā rudens izstādei katra meitene gatavoja atšķirīgu konservējumu. Prasība bija tāda, lai skaisti izskatītos un būtu arī garšīgi. Izmantojām dažādas ļoti neparastas receptes. Piemēram, ābolu biezenī marinēti tomāti. Dažreiz, kad nodarbības ievēlās un sagribas ēst, meitenes aizskrien un nopērk maizi vai uzvāra kartupeļus un pa vienai salātu burciņai velk laukā. Pēc tam var apspriest, vai garšīgi.

— Kādi ir galvenie «Saimniecītes» darbošanās virzieni?

— Rokdarbi, kulinārija un puķkopība. Visvairāk tomēr pievēršamies rokdarbiem. Parāli tam mēs daudz runājam par etiķeti un uzvedību, par sadzīvīskām lietām, par modi, kultūru, par ģērbšanās stiliem, par reliģiju. Sievietes tā ir mācījušas no laika gala, — strādāt rokdarbus un sarunāties par dažādām tēmām. Ļoti daudzām meitenēm tā ir vienīgā vieta, kur viņas neviens nesteidzina, kur mierīgi var izrunāties. Mājās māte aizņemta ar citiem darbiem, ar pārējiem bērniem, skolotājai nepiecieši, jo starpbrīža skaļumā to, kas uz sirds, būs kliegšus jāizkļiedz, lai sadzirdētu. Te sēž meiteņu pulciņš, nenervozē, ka būs zvans uz stundu vai no stundas.

Ir meitenes, kas nāk no mazturīgām vai arī sociāli nelabvēlīgām ģimenēm. Rokdarbiem vajadzī-

● Onufrijevu ģimene jaunākā dēla Pāvela vidusskolas izlaiduma dienā: (no kreisās) vīrs Andrejs, Pāvels, Natālija, dēls Sergejs ar sievu Valentīnu.

gais materiāls jāgādā pašām. Un tad nu skatos, ka dažai labai meitenei līdzī izārdīti un no jauna satīti dzijas kamoliņi. Vai kožu saka pati. Pēc katriem divdesmit centimetriem dzija ir pušu un jāsien mezglā. Kāds tur darbs var sanākt. Bet apbruņojamies ar pacietību un sienam mezglu pie mezgla. Tāpēc, ka meitenei nav neviena cita, kas viņai iemācītu šos darbiņus. Esmu aicinājusi, lai pie manis uz klubu atved meitenes, kurām nav mātes, lai palīdzētu sagatavoties dzīvei, kā to būtu darījusi māte.

Lai kā mēs prastu strādāt ar datoriem, izmantot internetu, rokdarbi ir neatkarotams brīnums, kas prasa milzīgu pacietību, neatlaidību, jaunrades spējas. Nemsim kaut vai rišeljē. Cik uzmanības prasa katra mazā caurumiņa akurāta izgriešana. Diemžēl pēdējā laikā vairāk iecienīti ātri paveicama darbi — atnāci, izdarīji. Tāpēc tik skrupulozs darbs kā rokdarbi varbūt pašlaik nav cieņā, bet tas nenozīmē, ka tie būtu zaudējuši vērtību. Tā ir pastāvējusi visos laikos. Uzskatu, ka latviešu tauta izdzīvoja tāpēc, ka grūtos laikos spēja smagi strādāt, bet šo

pacietību sevī ieaudzināja, strādājot smalkus rokdarbus. Tagad bērnos grūti šo pacietību ieaudzināt. Ar vienu meiteni gadus trīs noņemos, un tagad redzu, jā, viņai beidzot rokdarbi sāk padoties, bija vērts pūlēties. Ir bērni, kuri grib strādāt, bet rezultāts parādās vēl. Bet ir arī otrādi. Redzams, ka darbiņi padots, bet viņas nevēlas piepūlēties. Protams, tas būtu ideāli, ja visas gribētu un visām veiktos.

Tā kā mūsu centra nosaukums ir «bērnu un jauniešu», tas nozīmē, ka šeit var darboties ne tikai skolēni. Dažām manām jaunākajām audzēknēm ir tikai pieci gadi, un vecākajām — ap 23 gadiem. Ir jaunas sievietes, bērnu māmiņas, kuras visus skolas gadus darbojušās «Saimniecītē» un tagad nereti ieskrien pēc padoma. Domāju, ka daudzas sievietes kļuvušas par labām mātēm tāpēc, ka «Saimniecītē» viņām palīdzēja izkopt pacietību. Ar bijušajām audzēknēm saglabājušies ļabi kontakti.

Varētu nosaukt arī daudzus ļoti centīgus un talantīgus rokdarbniekus uzvārdus, kuras pēc pamatskolas vai vidusskolas beigšanas veiksmīgi mācās mākslas skolās vai

studē ar mājturību saistītās fakultātēs. Piemēram, nereti «Saimniecītē» ienāk Jekaterina Guļko, lai pastāstītu, kā sokas studijas. Viņa Daugavpili studē ģeogrāfiju un mājturību. Jekaterinas baltie darbi: sedziņas, palaga aptamborējumi, tamborētais gultas pārklājs, ko viņa darināja, apmeklējama «Saimniecītē», ir tādā kvalitātē, ka nodērtu diplomdarbam. Jekaterina klubu apmeklēja 12 gadus. Kad meitene ieradās pirmo reizi, viņa no rokdarbiem nemācēja neko.

Pēdējā laikā esam pievērsušies rotallietu darināšanai. Tās var adīt, tamborēt, sašūt. Tagad ir pieejami dažādi materiāli, dzijas, adatas. Ir kopējamā iekārta. Ja meitenes kādā žurnālā ierauga kaut ko skaistu, viņas atnes nokopēt.

— Jūsu darbā biedri par jums stāstīja, ka ar aizrautību kopjat savu dārzu, izmēģināt dažādas konservēšanas receptes.

— Pēdējā laikā gan vairāk jādomā par savu veselību, bet, nelielgšos, bija viens periods, kad labprāt izmēģināju dažādu kultūru audzēšanu. Piemēram, audzēju aprikozu koku. Lai tas apputeksnētos, vispirms uzziedināju Kaukāza plūmes zaru, pēc tam to ievietoju kādā traukā un visu kopā piestiprinu aprikozei, kad tā zied. Aprikozes nogatavojas katru gadu, bet ar ražu ir tāpat kā ar āboliem, vienu gadu ir aprikozu gads, otru — nav. Audzēju vīnogas, voiloka ķiršus un vēl dažus citus retus augus. Persiks nosala, būs jānopērk kāda Latvijai piemērota šķirne. Pašlaik podā sadīgušas ciedru sēkļiņas. Audzēju lauru kociņu, smaržīgo istabas jasmīnu. Ir begoniju kolekcija, gloksīnijas un citas puķes.

Man patīk pamēģināt nezināmas receptes. Mēģināju konservēt pat topinambūrus. Marinādei vajadzēja pievienot ābolu etiķi un medu. Interesanta piedeva ļaļai iznāk no samaltiņiem ķiplokiem, ērkšķogām un dillēm, kam jāpievieno eļļa un cukurs. Esmu mēģinājusi marinēt vīnogu lapas, ko pēc tam var izmantot tītenu gatavošanai. Vārīju vīnogu kompotu. Arī ievārijumu, tikai tam nebija cienītāju, jo masā daudz kauliņu. Klubā «Saimniecītē» izmēģinājām marinēt kāpostus ar citronu, ļoti garšīgi iznāca kāposti ar sālītiem gurķiem. Interesanta recepte ir zilo plūmju un ābolu marinēšanai.

Mājās salātu gatavošanai protu izmantot arī virzu, balandas, ne tikai redīsu saknes, bet arī lapiņas.

Savām darbā biedrenēm piedāvāju nogaršot senu gavēņa ēdienu — no eļļas, ūdens, sāls, smalki sagrieztiem sīpoliem un kubiki sasmalcinātas maizes. Pēc ticības esmu vecticībniece, tie vienmēr gavēni ievērojuši stingrāk par citām konfesijām. Un kāpēc gan cilvēkam negavēt? Ir jāiemācās tikt ar sevi galā un valdīt pār savām iegribām.

L.Rancāne

LĪDZ VĒLĒŠANĀM 39 DIENAS

Sīlukalnā augstu vērtē iedzīvotāju domas

**ANNA
VAIVODE,
Sīlukalna
pagasta
vēlētāju
apvienība:**

— Medicīnā strādāju jau 40 gadus, 20 — Galēnu slimnīcā, 20 — Sīlukalna feldšerpunktā. Sīlukalnā esmu deputāte jau 15 gadus, uzskatu sevi par pieņēmuma cilvēku un pagasta padomes sēdes cenšos apmeklēt regulāri. Samērā droši varu apgalvot, ka pārzinu pagasta iedzīvotāju veselības problēmas un arī materiālās iespējas. Uzskatu, ka zemu mūsu valstī tiek novērtēti medicīnas darbinieki, atalgojums vienmēr ir bijis niecīgs. Pēc pašreizējās apmaksas sistēmas labākajā gadījumā varu nopelnīt 20-30 latus, reizēm arī mazāk. Algā ietilpst arī apkopējas un kurinātāja darbs.

Potēt brauc arī uz mājām

Sīlukalna pagasts savu mediķi atbalsta, feldšeru punktam ir ierādītas labas telpas. Pirms pāris gadiem ierīkota krāsns apkure. Pagasts feldšeru punktu apgādā ar malku, pagājušajā gadā tika veikts telpu kosmētiskais remonts, šogad iecelšams nomainīt logus. Pašvaldība sedz uzturēšanas izdevumus, nodrošina ar transportu gan steidzamos gadījumos, gan veicot profilaktisko darbu. Ne visi iedzīvotāji apmeklē feldšeru punktu, lai saņemtu vakcīnas. Braucam uz mājām. Nodrošinām masiera pakalpojumus iedzīvotājiem uz vietas pagastā. Šis speciālists brauc no Varakļāniem. Pieņem arī citi speciālisti — 1 reizi mēnesī bērnu ārsts, 2 reizes gadā acu ārsts. Nesen atsākuši izbraukumus Galēnu ambulances ģimenes ārste Margarita Krole, pagasts apmaksā ceļa izdevumus. Saviem iedzīvotājiem apmaksājam ārstēšanās izdevumus slimnīcā 30% apmērā (pieaugušajiem) un 100% apmērā (bērniem).

Sāpīgi izjūt aptiekas trūkumu

Neesmu apmierināta ar jauno medicīnas aprūpes sistēmu. Vārbūt ideja par ģimenes ārstiem ir laba, taču tā ir nepārdomāta un sasteigta, it sevišķi apgrūtināta tā ir lauku cilvēkiem. Nesen, vadoties pēc jaunā Farmācijas likuma, likvidēja aptieku filiāles. Pilsētā, kur aptieku tīkls ir plaši attīstīts, vārbūt tas nav izjūtams, bet laukos iedzīvotāji to uztver traģiski, jo pēc medikamentiem jādodas uz 15-30 kilometrus attālām aptiekām. Iespējams, arī šis jautājums varētu tikt risināts ar pašvaldību palīdzību un atbalstu.

Iedzīvotāji ir pierakstījušies pie dažādiem ģimenes ārstiem Galē-

nos, Preiļos, Varakļānos, Līvānos. Pagastos vairs nebūsim feldšeri, bet gan ārstu palīgi. Domāju, ka feldšeru punktu pastāvēšana būs atkarīga no katra konkrētā pagasta padomes attieksmes. Kandidēšu arī šajās pašvaldību vēlēšanās, jo, kas gan cits, ja ne es, aizstāvēs medicīnas intereses savā pagastā. Arī tad, ja netikšu ievēlēta, mana attieksme pret darbu nemainīsies. Sīlukalna pagastā dzīvo atsaucīgi un ļoti strādīgi cilvēki, mums praktiski nav nelabvēlīgu ģimeņu.

**SILVIJA
SLŪKA,
Sīlukalna
pagasta
vēlētāju
apvienība:**

— Trešdaļa pagasta budžeta tiek atvēlēta izglītības nodrošināšanai. Savstarpējos norēķinos ik gadus maksājam ap 6000 latu. Visiem mūsu skolēniem ir nodrošinātas brīvpusdienas, atmaksājam ceļa izdevumus, kompensējam biļetes cenu, jo sava transporta, ar ko skolēnus pārvadāt, pagastam nav. Ja ir nepieciešamība, autobusu irējam.

Par izglītību un kultūru domā īpaši

Skolā ir astoņi datori, esam iegādājušies jaunus krēslus, kas piemēroti darbam pie datora. Skolēnus ar mācību grāmatām nodrošinām, uzsākot jaunu mācību gadu, skolēniem piešķiram pabalstu 2 latu vērtībā kancelejas preču iegādei. Pagasts sniedz atbalstu tiem skolēniem, kas nedzīvo internātā. Skolā ir iegādāts mūzikas centrs, kopētājs, esam nomainījuši logus, virtuvē ierīkota normāla ventilācijas sistēma. Skolēniem, kas dodas uz konkursiem, olimpiādēm, sacensībām ārpus pagasta, maksājām dienas uzturinaudu — 1 latu.

Pagastā augstā līmenī ir kultūras dzīve, mūsu kultūras nama rīkote pasākumi, balles jau tradicionāli ir bijušas iecienītas, tā tas ir arī tagad. Ir nopirkta skaņu aparatūra, sintezators, mikrofoni, mūzikas centrs. Pulciņu vadītāju darbu apmaksā pagasta padome. Darbojas bērnu popgrupa, pirmsskolas vecuma bērnu ansambļi, vidējās paaudzes deju kolektīvs, dramatiskais kolektīvs, sieviešu vokālais ansamblis, vīru vokālais ansamblis, vokālais trio, kā arī vairāki maksas pulciņi.

ARNIS OPOLAIS, Sīlukalna pagasta vēlētāju apvienība:

— Strādāju zemnieku konsultāciju jomā, un galvenais uzdevums ir palīdzēt zemniekiem jautājumos, kas saistīti ar valsts subsīdiju saņemšanu.

Zemniekiem palīdz «papīru» lietās

Zemniekiem pagastā ir samērā mazas sējumu platības, daudziem nav arī nepieciešamās lauksaimnieciskās izglītības. Lai pretendētu uz valsts subsīdijām, nepieciešams nokārtot daudz formalitāšu — ir jāsniedz ziņas par saimniecību, jāveic grāmatvedības uzskaitē, jāaizpilda un jānodod ienākumu deklarācijas Valsts ieņēmumu dienestā un jāpilda daudzas citas prasības.

Pagastā tiek organizētas regulāras tikšanās ar dažādiem speciālistiem. Piegādājam vairumā minerālmēslus, ķīmikālijas, sēklas, pirms tam tiek veikta cenu aptauja un izraudzīts lētākais variants.

Subsīdijas — tikai 10 saimniecībām

Pagastā ir 27 zemnieku saimniecības, kas reģistrētas uzņēmumu reģistrā. Tikai vienam zemniekam ir vairāk kā 100 hektāri zemes, pārējie saimnieko nelielās platībās. Valsts politika sliecas atbalstīt vidējos un lielos lauksaimniecības uzņēmumus, mūsu zemniekiem šajos apstākļos neklāsies viegli. Tas redzams arī šogad — subsīdijas varēs saņemt tikai tie zemnieki, kam sējplatības būs 10 hektāru apjomā. 2000. gadā valsts subsīdijas saņēma 70 zemnieku saimniecības, 2001. gadā tādas būs tikai 10. Arī govju skaits, lai pretendētu uz atbalstu, būs jāpalielina.

Liela problēma zemniekiem ir diēļdegvielas akcīzes nodokļa atmaksa. Kā un kādā veidā tā šogad notiks, nav skaidrs, taču degviela jāpērk jau tagad. Pagasts atrodas tālu no pilsētas degvielas uzpildes stacijām, zemniekiem ir sarežģīti degvielu iepirkt vairumā. Nav izdots arī 2001. gada subsīdiju nolikums.

**JURIS
LEICIS,
Sīlukalna
pagasta
vēlētāju
apvienība:**

— 2000. gadā piecām novadgrāvju caurtekām tika veikts remonts, viena caurteka tika ierīkota no jauna, lai atvieglotu meža īpašniekiem nokļūšanu uz savām platībām, nemērojot liekus kilometrus. Ja tiks piešķirti līdzekļi, 2001. gadā plānots veikt Lēcijas upes apauguma novākšanu un arī caurteku remontu.

Būvē jaunus, labo vecos

Četru gadu laikā ir uzbūvēts jauns ceļa posms Bojāru - Eriņu sādžā 1,3 kilometru kopgarumā. Šajā vietā pilnībā veikta ceļa izbūve — ierīkotas caurtekas un no-

Sīlukalna pagasta padomes deputāti uz komiteju sēdēm pulcējas katra mēneša otrajā ceturtdienā, bet pagasta padomes sēdes notiek katra mēneša trešajā ceturtdienā. Kopš ieviešanas notikušas 46 pagasta padomes sēdes. Visi deputāti kandidēs arī pašvaldību vēlēšanās martā.

brauktuves, filtrējošais slānis un cietais segums. Tagad sādžu iedzīvotāji var tikt gan uz Varakļāniem, gan Sīlukalnu. Pagaidām šis ceļš nav savienots ar pagasta galveno ceļu, jo sādža atrodas nomaļā vietā.

Ir atjaunots segums ceļa posmam Sprukstiņu sādžā, izbūvēts 0,5 kilometru ceļa posms Seiļu sādžā, ceļa remontdarbi veikti arī Grīgu sādžā un Kapeniekos (II). Seguma remonts veikts arī Kapenieki I posmā, Brokos, Grozu Bernānos. Ceļa fonda līdzekļus esam izlietojuši lietderīgi. Protams, griežtos, lai līdz katrai pagasta viensētai būtu izbūvēts ceļš. Tomēr labojam tos ceļu posmus, kur ir trīs četras un vairāk māju. 2000. gadā ceļu fonda līdzekļus esam izlietojuši tikai uzturēšanas darbiem — ceļmalu apļaušanai, ceļu profilēšanai. Visi nosauktie ceļu remontdarbi tika veikti 1997., 1998. un 1999. gadā.

Atklāti jauni autobusu maršruti

Daudz strādāts, lai uzlabotu autobusu satiksmi pagasta teritorijā. Atklāts jauns maršruts Murnastiene — Varakļāni — Sīlukalns — Galēni — Viļāni un atpakaļ. Otrdien, piektdien, svētdien kursē autobuss maršrutā Rēzekne — Varakļāni — Sīlukalns — Galēni — Rēzekne. Pagarināts maršruts Preiļi — Sīlukalns piektdienu vakaros, tagad cilvēki var aizbraukt arī līdz Sīļu kapiem. Iedzīvotāji, kas dzīvo attālākajā pagasta nostūrī, divas reizes dienā var aizbraukt uz Varakļāniem un uz Preiļiem. Daļai iedzīvotāju problemātiski ir nokļūt uz Sīlukalna centru, taču katru ceturtdienu kursē pagasta automašīna. Vienreiz gadā tiek rīkotas iedzīvotāju sapulces, tad irējam autobusu, lai cilvēki varētu nokļūt pagasta kultūras namā. Iestāžu vadītāji informē par gada laikā paveikto, šī gada iedzīvotāju sapulce notiks februārī. Pēc iedzīvotāju ierosinājuma, pagastā uzstādīts taksofons, kuru izmanto daudzi iedzīvotāji, kam nav telefona.

Slēgta atkritumu izgāztuve

Ciematā problemātisks ir ūdensapgādes jautājums, sistēmas ir nolietotas, patērētāju skaits samērā neliels, tas nozīmē, ka izmaksas ir augstas. Par valsts budžeta līdzekļiem ir slēgta pagasta atkritumu izgāztuve, par kuru katru gadu saņemam aizrādījumus no Reģionālās vides pārvaldes. Šogad esam noslēguši vienošanos ar Galēnu pagasta padomi par viņu pagasta teritorijā esošās izgāztuves izmantošanu, protams, par to maksāsim. 1999. gadā uzstādījām jaunu apkures katlu, centralizēti apsildām pagasta padomes ēku, bib-

liotēku, kultūras namu un vienu pamatskolas ēku.

Nedzimst bērni

**ĀRIJA
BROKA,
vēlētāju
apvienība
«Zemnieks»:**

— Gribu atzīmēt, ka mūsu skolā valda ļoti laba aura, strādā radošs un izdomas bagāts kolektīvs, kas ar minimāliem līdzekļiem spēj paveikt ļoti daudz. Pēdējo gadu laikā skolotāju kolektīvs ir mainījies, bērniem skolā patīk, tā ir jūtama pārmaiņa. Satrauc, ka samazinās bērnu skaits. Ir pamatotas bažas, vai spēsim nokomplektēt pirmo klasi nākošajā mācību gadā. Turpmākajos gados bērnu skaits, kas uzsāks skolas gaitas, arvien samazināsies. Taču mums nav nelabvēlīgu ģimeņu, visi bērni mācās.

Pagasta avīzi lasa katrā mājā

Katru mēnesi iznāk pagasta padomes informatīvais biļetens, kurā atspoguļoti visi lēmumi un aktuālākā informācija. Esam vienojušies ar pasta darbiniekiem par informatīvā biļetena izplatīšanu, to katram iedzīvotājam piegādā mājās. Rīkojām iedzīvotāju aptaujas, tajās izskanēja daudzi vērtīgi priekšlikumi, piemēram, par autobusu maršrutiem. Agrāk autobuss maršrutā Sīlukalns — Viļāni — Rēzekne nekursēja, tagad tas notiek regulāri.

Pēc iedzīvotāju ierosinājuma Sīlukalna pagastā notiek tradicionālie sporta svētki. Aicinājam iesaistīties Stabulnieku, Galēnu un Varakļānu iedzīvotājus, domājam, ka šie svētki varētu kļūt par labu Pēterdienas tradīciju. Esam sākuši rīkot sveču vakarus, piedalāmies sakoptības skatēs, labākos savas sētas kopējus prēmējam.

Strādāt brauc pat uz Rīgu

Darbojas kokapstrādes cehs SIA «Ceriņi 98», kur nodarbināti 11 cilvēki, ir pasts, veikali, pašvaldības iestādes, taču pārsvarā iedzīvotāji strādā savās saimniecībās. Daļa brauc strādāt uz Rīgu. Pagastā es vairs arī pārrauga pienākumus, taču pārraudzībā šobrīd ir tikai 5 vai 6 saimniecības. Savulaik, kad saimniecībā vajadzēja turēt tikai 3 govus, lai saņemtu subsīdijas, pārraudzībā bija apsimts ganāmpulku, taču tagad prasības aug un zemnieki tās vairs nevar izpildīt. Daudziem nav iespēju attīstīt saimniecību, jo trūkst zemes. Ja arī ir iespēja iznomāt, tad šīs platības atrodas tālu, braukāt nav ekonomiski izdevīgi.

G.Kraukle
Foto: M.Rukosujevs

LĪDZ VĒLĒŠANĀM 39 DIENAS

Upmalas pagasta komanda gatava strādāt vēlreiz

— Visiem deputātiem jautājums viens — ko četrus gadus laikā, darboties pagasta padomē, paveicāt vēlētāju labā?

HELĒNA ĒRGLE,
skolotāja:

— Strādājām ar domu par pagasta jauno paaudzi. Vārkavas vidusskolas budžets pagājušajā gadā sastādīja 31 tūkstošus latu. Šajos gados kapitāli izremontēta skolas siltumtrase. Pagasta īpašumā ir arī skolotāju dzīvojamā māja, un tās jumta remonta izdevumi tika segti no pagasta budžeta līdzekļiem. Skolas kabinetos sagādātas jaunas mēbeles, ar pagasta padomes atbalstu izveidota Vārkavas ekoloģiskā taka. No pagasta budžeta katru gadu tiek piešķirti līdzekļi sešgadīgo bērnu apmācībai. Skolai nebija sava mūzikas skolotāja. Šajā mācību gadā ir izdevies atrast mūzikas speciālistu, un pagasts viņam apmaksā transporta izdevumus nokļūšanai uz skolu. Katra mācību gada beigās skolā notiek Zinību diena, kurā piedalās pašvaldības pārstāvji un pasniedz prēmijas skolēniem par labiem panākumiem mācībās un sportā, kā arī nelielas dāvaniņas viņu skolotājiem.

Pagasta kultūras pasākumu norises vieta ir Vārkavas vidusskola, jo sava kultūras nama nav. Vasarās sarīkojumi notiek jaunajā estrādē, kas tika uzbūvēta ar pagasta budžeta līdzekļiem. Tajā notiek arī bērniņu un pilngadības svētki, kuros bērni un jaunieši saņem dāvanas no pagasta. Visi pagasta bērni Ziemassvētkos saņem saldumus, bet abu pagasta skolu skolotāji un tehniskie darbinieki — dāvanas. Pērn pagastā notika Eiropas kultūras mantojuma dienas. Darbojas folkloras ansamblis, sieviešu vokālais ansamblis, bērnu ritmikas grupa un dramatiskais kolektīvs. Regulāri notiek folkloras un teātra svētki. Skolēniem, skolotājiem un vecākiem regulāri tiek rīkoti braucieni uz teātra izrādēm un koncertiem Rīgā. Pērn notika pieci šādi braucieni.

NIKOLAJŠ LUKJANSKIS,
zemnieks:

— Esam izskatījuši daudzus iedzīvotāju iesniegumus ar lūgumu sniegt materiālu palīdzību. Lielākoties lūgumi tika izpildīti. Sniedzām palīdzību arī pagasta vecākiem un vientuļajiem iedzīvotājiem.

Pagasta iedzīvotājus regulāri in-

formējām par sēdēs pieņemtajiem lēmumiem, reizi mēnesī izdodot informatīvos biļetenus. Tie tika izplatīti arī pastnieku palīdzību.

Vārkavas vidusskolā ir izremontēta aktu zāle. Līdzekļus piešķirām arī pagasta otrajai skolai — Vanagu pamatskolai.

— Jūsu priekšvēlēšanu programmā bija solīts «Veicināt licencēta graudu kodināšanas un graudaugu pirmapstrādes punkta izveidošanu».

— To izveidoja viens no zemniekiem. Pagasts mēģināja atbalstīt, bet kaut kā neizdevās.

ALOIZŠ KIVLENIEKS,
zemnieks:

— Centāmiem pagasta budžetu sastādīt tā, lai būtu ievērotas visu iedzīvotāju grupu intereses.

Tomēr prioritāte līdzekļu sadalē bija dota skolu vajadzībām.

Šīs padomes darbības laikā esam piešķirami līdzekļus arī Vārkavas un Vanagu kapsētu labiekārtošanai. Esam iesākuši pagasta ceļu remontu.

Pagastā uzskaitīti 47 bezdarbnieki, tomēr par īstiem bezdarbniekiem uzskatāmi desmit, jo visiem pārējiem ir savas saimniecības.

— Jūsu priekšvēlēšanu programmā bija solījums «Rūpēties par skolotāju darba algas paaugstināšanu».

— Diemžēl tas bija nereāli. Pagasta padomei nav pa spēkiem paaugstināt skolotāju algas. Budžets netiek izpildīts. Ir daudz pārdarbinieku. Piemēram, pērn pagasta iedzīvotāji nav samaksājuši nekustamā īpašuma nodokli 4000 latu apmērā.

— Kas deputāta darbā ir patikams un kas slikts? Kādā veidā jūs apzinājāt sava pagasta iedzīvotāju vajadzības?

— Patikamā maz. Lielākoties jāstrādā sabiedriskā kārtā. Nekāda alga nepienākas. Par piedalīšanos sēdēs saņemam vidēji sešus latus mēnesī. Prēmijas sev nepiešķirām.

Ar iedzīvotājiem tikos bieži, jo darbojos lauksaimniecības komisijā un viņiem sniedzu palīdzību zemes apstrādāšanā, ražas novākšanā.

GITA SOME,
veterinār-
ārste:

— Mūsu priekšvēlēšanu programmā bija paredzēts pievērsties apkārtējās vides sakārtošanai un aizsardzībai. Par budžeta līdzekļiem sezonas darbā vasarās tiek pieņemts dārznieks,

kas strādā pagasta sakopšanā, apzaļumošanā. Nopirkām kociņu stādus. Arī iedzīvotāji varēja pasūtīt sev vajadzīgos stādus, tie tika atvesti. Patikami redzēt, ka pagasts ir sakopts.

Pagastā darbojas lopkopības pārraugis. Tiek veikts plašs izskaidrošanas darbs, kāpēc pārraudzība ir vajadzīga, ka tas ir noteikts ar likumu. Bieži notiek lekcijas un semināri ar lauksaimniecisku ievirzi, piemēram, par piena ražošanu. Tādā veidā iedzīvotāji saņem informāciju. Uzskatu, ka iedzīvotāju nodrošināšana ar informāciju ir viens no svarīgākajiem pašvaldības veicamajiem pienākumiem.

Mūsu programmā rakstīts arī par licencētas lopkautuves izveidošanas veicināšanu. Diemžēl nesāpēmam nevienu iesniegumu, kurā būtu izteikta vēlēšanās ar šo lietu nodarboties.

Atzinīgus vārdus gribu teikt par nevalstiskajām organizācijām — dabas draugiem un sieviešu interešu grupu, kas izveidojušas pagastā. Tas ir solītis uz priekšu cilvēku iniciatīvas rosināšanā.

ANTONINA RUSIŅA,
pagasta padomes sekretāre:

— Sekretāres amatā strādāju 23. gadu. Arī padomes sastāvā esmu darbojusies vairākas reizes.

Pastāstīšu, kā mēs risinām sociālos jautājumus. Kad esam saņēmuši un reģistrējuši iedzīvotāju iesniegumus ar lūgumu pēc pabalsta, mēs dodamies apsekot iesniedzēja dzīves apstākļus. Dažos gadījumos pabalsta piešķiršana tiek noraidīta, bet ir arī tādas ģimenes, kurām pabalstu gan piešķiram, bet naudu neizsniedzam, jo tā var tikt iztērēta citām vajadzībām nevis bērnu apgērbšanai. Kopā ar vecākiem dodamies iegādāties bērniem nepieciešamās lietas. No sociālajiem mērķiem tiek apmaksāti medicīniskie pakalpojumi, piemēram, 30 procentu apmērā tiek segti zobu protēžu izgatavošanas izdevumi. 50 procentu apmērā tiek apmaksāti izdevumi par medicīniskajiem pakalpojumiem, ko saņem bērni. Apmaksājam arī veselības apdrošināšanas polises iemaksas 25 procentu apmērā. Piešķiram bērnu pabalstus 30 latu apmērā. Bērnu vajadzībām par velti var izmantot pagasta transportu. Sedzam skolēnu ceļa izdevumus, kā arī divas reizes gadā apmaksājam pagasta studējošo jauniešu ceļa izdevumus.

Pagasta padomes telpās divas

Upmalas pagasta padome iepriekšējās vēlēšanās ievēlēja no diviem sarakstiem: «Lauksaimniecība un izglītība» — Pēteris Bondars, Helēna Ērgle, Aloizs Kivlenieks, Antonina Rusiņa un «Vārpa» — Stanislavs Pūga (mainīja dzīvesvietu un viņa vietā padomes sastāvā iekļauts Andris Lazdāns), Gita Some, Nikolajs Lukjanskis. Helēna Ērgle, Nikolajs Lukjanskis, Antonina Rusiņa, Andris Lazdāns darbojas sociālo, izglītības un kultūras jautājumu komitejā, Aloizs Kivlenieks, Gita Some un Pēteris Bondars finansu komitejā.

gadus pēc kārtas notika Mātes dienai veltīta rokdarbu izstāde, pašlaik ir izstāde no Preiļu muzeja fondiem. Sniedzām materiālu palīdzību sporta apavu iegādē skolēnam, kurš piedalījās Zviedrijā notiekošās sacensībās. Piešķiram līdzekļus balvu iegādei sporta sacensībām. Esam izsnieguši atļaujas individuālo uzņēmumu īpašniekiem darbības uzsākšanai, kā arī individuālā darba veicējiem.

— Jūsu priekšvēlēšanu programmā bija solīts «Lielāku uzmanību pievērst klaidoņiem, kuriem rūp laupīšana un zagšana».

— Pēdējo gadu laikā, sadarboties ar policiju, ir izdevies panākt, ka sabiedriskā kārtība pagastā ir uzlabojusies.

ANDRIS LAZDĀNS,
zemnieks:

— Par deputātu strādāju vienu gadu. Šajā laikā vairāk uzzināju par pagasta iedzīvotāju problēmām. Centāmiem rūpēties par izglītību, par kultūru. Piešķiram pabalstus arī bērniem invalīdiem.

Pagastam ir savs autobuss, ugunsdzēsības automašīna, kas reizēm ir ļoti vajadzīga.

Esmu zemnieks, un nereti esmu izpalīdzējis pagasta iedzīvotājiem ar savu tehniku.

PĒTERIS BONDARS,
pagasta padomes priekšsēdētājs:

— Sākšu ar to, kā es pieņemu pašvaldību pirms septiņiem gadiem. Tās budžets bija 2000 latu, nebija neviena transporta līdzekļa, un vispār nebija nekā. Mūsu komanda ir stādījusi tā, ka, piemēram, pagājušajā gadā budžeta projekts bija 98 tūkstoši latu plus skolotāju algām no valsts piešķirtais finansējums. Pa šiem gadiem esam iegādājušies vienu autobusu ar 24, otru ar deviņām sēdvietām, ugunsdzēsības automašīnu, degvielas pārvadājamo automašīnu, kas domāta pakalpojumu sniegšanai. Pašvaldības vajadzībām esam iegādājušies vieglo automašīnu. Nokārtoti visi parādi.

Vārkavas vidusskolas jumta remontam esam izlietojuši 6000 latu, kā arī no Latgales programmas piešķirtos 8000 latus siltumtrases sakārtošanai. Par 2365 latiem vidusskolai nopirkts jauns apkures katls. Vanagu pamatskolai uzlikts jauns jumts, sakārtota notekūdeņu sistēma, katlu māja un degvielas sistēmas vads, ierīko-

tas siltas tualetes, jauns jumts uzlikts pagastmājai, izremontēta tās katlu māja, pagastmājā ierīkota centrālā apkure.

Sociālajiem mērķiem pērn izlietoti 6326 latu. Dzīvokļu komunālajai saimniecībai un vides aizsardzībai — 5130, sporta un reliģijas vajadzībām — 5645 latu, transporta un sakaru vajadzībām — 5037, norēķiniem ar citām pašvaldībām un iestādēm — 2364 latu.

Ceļam «Mačāni — Svaļbišķas» uzklāta virsējā kārtā 4,5 kilometru garumā. Sakārtots ceļš «Kaļvi — Timenova» viena kilometra garumā. Iepilnots uzbūvēt ceļu no Mačāniem līdz Sutriem. Tas ir divu pašvaldību kopējais projekts un tiks īstenots, ja saņemsim līdzekļus no ceļu fonda. Paredzēts sakārtot ceļu no Brokovskiem uz Dolgiboru.

Mūsu programmā bija ierakstīts arī par Vārkavas pils saglabāšanu.

Pašvaldība ir ieguldījusi līdzekļus tās remontā. Kopā ar pieminēto aizsardzības inspekciju sagatavots projekts par pils restaurāciju. Ja šis darbs izdosies, mēs izveidosim reģionālo tūrisma centru ar plašu informāciju, kā arī tajā izvietosim bibliotēku un muzeju.

Izstrādāts un valdības līmenī atbalstīts Upmalas un Rožkalnu pagastu apvienošanas projekts.

— Ja jūs un jūsu komanda vēlreiz tiktu ievēlēta pagasta padomē, pie kā jūs ķertos vispirms?

— Mēs pabeigtu pašvaldību apvienošanas procesu un centra izveidi Vecvārkavā, restaurētu pili. Paredzētu kapitālieguldījumus skolu tālākā sakārtošanai. Meklētu iespējas skolotāju algu paaugstināšanai. Censtos saglabāt savas skolas. Risinātu jautājumu par medicīniskās aprūpes centra izveidi.

□□□

Upmalas pagasta padomes deputātu sēžu apmeklējumu neizdevās uzzināt. Kā apgalvoja pagasta padomes sekretāre Antonina Rusiņa, triju gadu padomes sēžu protokoli nodoti apstrādāšanai arhīvam. No 2000. gada sēžu protokoliem bija apskatāmi seši. No tām divas sēdes nebija piedalījies Andris Lazdāns, pa vienam kavējumam bija Helēnai Ērglei un Nikolajam Lukjanskim. Par pārējo 2000. gada sēžu protokoliem sekretāre atbildēja, ka tie «esot datorā». Pēc viņas uzskaitītā jūlija, augusta, septembra, novembra un decembra sēdēs esot piedalījušies visi, oktobra sēdē nepiedalījies Nikolajs Lukjanskis un Andris Lazdāns.

Visi pašreizējie pagasta padomes deputāti, izņemot Andri Lazdānu, kandidē jaunajās vēlēšanās.

L.Rancāne
Foto: M.Rukosjuvs

Tas vecums līdzinās gripai

Kāda rakstniece reiz teica, ka pusaudža gadi ir kā gripa, kas jāpārslimo. Viens to pārslimo vieglāk un ātrāk, citam «slimība» rada komplikācijas. Tā sauktais pārejas vecums reizēm mēdz ievilkties pat līdz 20 un vairāk gadiem, taču agri vai vēlū parasti attiecības nostabilizējas. Izveidojas

personība, nolīdzinās asumi, izzūd kategorisms un neiecietīgā attieksme. Vērtīgākais no vecāku pusēs esot nogaidīt. Pusaudzīm jūsu uzmanība, gādība un rūpes ir vajadzīgas, neskatoties uz viņa reizēm «spuraino» attieksmi.

Ginta Kraukle

ASSAINIS

PARUNĀSIM PAR...

Mani vecāki — mana problēma

Ir cilvēki, ar kuriem esam saistīti ļoti stiprām un ilgstošām saitēm. Ikdienā un svētkos, jebkurā dzīves situācijā. Tie ir mūsu vecāki. Diemžēl ne visi jūtas laimīgi kopā ar vecākiem, un veidot tādās attiecības, kas būtu pieņemamas abām pusēm, neizdodas. Kāpēc? Mēs nedomājam viens par otru, nerēķināties ar citu jūtām, domām. Katrs dzīvojam sev. Vai vispār ir vērts veidot ģimeni?..

No kā atkarīgas savstarpējās attiecības — no mākas saprasti, piekāpties, no cieņas, mīlestības, audzināšanas, paradumiem, gēniem? Varbūt labi vecāki ir laimesspēle? Bet varbūt mūsu «sliktie» vecāki un «spurainie» pusaudži nemaz nav tik slikti un tik nevadāmi? Varbūt vienkārši vērts mazliet nogaidīt, mazliet ieklausīties vienam otrā?

Situācija nr. 1

«Mani vecāki mani ierobežo. Pēc 23.00 laukā iet nedrīkst. Viņi uzskata, ka meitenēm nepienākas vakaros pastaigāties, toties brālis gan visu var. It kā jau pret mums abiem attieksme ir vienāda, taču dažās lietās brālim atļauj vairāk, jo viņš ir zēns. Ar mammu varu vairāk izrunāt savas problēmas, viņa cenšas palīdzēt.»

Situācija nr. 2

«Mani vecāki ir paši labākie. Viņi mani atbalsta visās dzīves situācijās. Dažkārt viņi mani arī savā veidā ierobežo — neļauj vakaros ilgi mācīties. Īpašu strīdu mums nav, jo vienmēr rīkojam ģimenes apspriedes. Es cīnu savus vecākus un palaujos uz viņiem.»

Situācija nr. 3

«Mani vecāki mani neierobežo, viņi dod man padomus. Es abiem varu uzticēties un visu pastāstīt pilnīgi vienādi. Man patīk mani vecāki — viņi ir stilīgi, jautri, saprotoši un mīļi. Tētis ir humora pārpilns un viņam patīk papļāpāt.»

TOP 6

Madara Rebaine, Pelēču pamatskolas skolniece

1. Ko tu darītu, ja tu būtu peles lielumā?
— Ielīstu kuģī, «luksus» kajītē un brauktu uz Sidneju. Cerams, ka jūras slimība nepiemestos!
2. Tavs biežāk lietotais izteiciens.
— Ak tā! Tu saki?
3. Cilvēks, kuru tu negribētu satikt.
— Gremlins.
4. Tava slavējamākā un peļamākā īpašība.
— Ai, nezinu, visas sliktas. Man trūkst pacietības. Ar mani kopā visi baigi «zviedz», ir jautri.
5. Kur tu pašlaik gribētu būt?
— Austrijā, Alpu kalnos. Kāpēc? Man ļoti patīk slēpot. Dievinu.
6. Kas tu nekad nebūsi?
— Cilvēks, kas dara to, ko negrib.

Jautāja Santa Brice

Man nav jābaidās vest draugus un draudzenes mājās. Vecāki nepārmet, ja kaut kas nepatīk, vienkārši pasaka. Viņi mums uzticas, tāpēc nebaidās, ka mēs varētu sastrādāt kādas nepatīkšanas. Es mīlu savus vecākus, tikai dažreiz to nenovērtēju.»

Cik ģimeņu, tik situāciju. Psihologi izpētījuši, ka galvenās kļūdas, ko attieksmē ar pusaudžiem pieļauj vecāki, ir pārākums vai, gluži pretēji, nepilnvērtības sajūta, kā arī vainas apziņa, ja attiecības neveidojas tādas, kā gribētos («tā ir mana vaina»). Tradicionālo ģimenes modeli veido bērns (vai bērni) un abi vecāki, taču ne vienmēr tas tā ir.

Es, mamma un...

Mūsu sabiedrībā ir daudz šķirto ģimeņu, kur bērni dzīvo ar vienu no vecākiem — tēvu vai māti. Biežāk tā ir mamma, kas audzina bērnus pēc šķiršanās, bet viss nav tik vienkārši, jo nereti mamma atrod cilvēku, ar kuru grib būt kopā. Patēvs tomēr nav tēvs... Ko šādā situācijā jūt jaunieši?

«Man ir tikai mamma, protams, arī patēvs. Ar mammu es varu parunāties un izstāstīt visu, bet ar patēvu gan ne. Parasti es ar viņu vispār nerunāju vai ļāuju, jo viņš mani tracina. Ar brāli es arī nerunāju. Uzskatu, ka vecākiem nav vienāda attieksme pret abiem bērniem, galvenais, ka man ļauj darīt visu, ko gribu.»

Bērni nereti uzskata, ka līdz ar jauna cilvēka ienākšanu ģimenē viņiem tiek atņemts kaut kas būtisks — mīlestība. Pārmaiņu periodā vecākiem būtu jāpievērš īpaša uzmanība bērniem, visdažādākajos veidos atgādinot, ka viņu attiecībās nekas nav mainījies. Apziņa, ka bērns savā mīlestībā nav apdraudēts, dos viņam drošības sajūtu.

«Mani vecāki man ļauj darīt visu, ko vēlos — iet uz ballēm, izklaidēties. Ciemos var nākt jebkurš — puīši, meitenes, man netiek aizliegts. Vispār man ir mam-

ma un patēvs. Īstais tēvs nemaz nevēlējas, lai es nāku pasaulē. Es viņam nebiju vajadzīga. Pirmo un pēdējo reizi es viņu redzēju 11 gadu vecumā. Pēc tam bija patēvs. Viņš dzēra un atļāvās pārāk daudz. Viņš mani un mammu sita. Mamma ar viņu izšķīrās, un tagad man ir otrs patēvs. Sākumā bija ļoti grūti pierast, jo viņam bija arī savi bērni — dēls un meita, es nevarēju ar viņiem sadzīvot. Lai iemācītos saprasties ar pusbrāli, bija nepieciešami 3 gadi. Mēs viens otru ienīdām. Es uzskatīju, ka viņš atņēmis man mammu, bet viņš domāja, ka es atņēmu viņam tēti. Tagad viss ir mainījies. Mamma ir ļoti atklāta, viņai varu stāstīt jebko — par puīšiem, mācībām. Viņa palīdz man atrisināt problēmas, atbalsta.»

Neesmu viņiem vajadzīgs

Šo sajūtu, kaut mazu brīdi, kaut sekundes simtdaļu ir izjutis katrs pusaudzis. Tieši tad, kad gaidām viņu atbalstu, viņi ir aizņemti vai nav garastāvoklī. Psihologi atzinuši, ka plaša, kas rodas pusaudžu gados, patiesībā sākusi veidoties jau bērnībā, kad tētim vai mammai bija 100 un 1 svarīgāks darbs par pievēršanos bērnišķīgajiem «niekiem». Vēlāk vecāki jūt, ka kontakts zūd, pusaudzis noslēdzas sevī. Šādā situācijā vispareizākais ir nogaidīt vai mēģināt pusaudzi aicināt uz atklātību. Pretēju efektu dod «morāles lasīšana», kliegšana, un aizliegumi. Jāmeklē vidusceļš.

«Manas attiecības ģimenē ir ne pārāk labas. Man neļauj iet armijā un precēties, kamēr nebūšu beidzis skolu. Man šķiet, ka neesmu viņiem vispār vajadzīgs. Mammai viss ir vienalga, es it kā varu darīt visu, ko vēlos. Mazāko brāli viņa visu laiku mīļo, bet mani ne. Mūsu

ģimenē viss ir iespējams — no devība, kautiņi.»

Ienīstu savu tēvu

Daudzās ģimenēs ir tā, ka bērni dzīvo savu, noslēpumu pilnu dzīvi. Iespējams, tieši sajūta, ka nav kam uzticēties un izkratīt sirdi, noved bērnu līdz pašnāvībai. Bieži vecāki neizprot bērnu vēlmi būt pieaugušiem, pašiem izlemt, ko darīt vai nedarīt, vecākiem ir grūti saprast, ka viņu bērni kļūst pieauguši. «Tavi draugi ir šitādi un tādi», «neliec tu tik daudz tās špakteles», «piesmērējusies kā ielene» — nez vai to varētu saukt par audzināšanu.

«Vecāki mani pārspīlēti uzmana. Katru reizi, kad atnāku mājās no diskotēkas, mamma saka: «Vai tu esi piedzērusies? Vai tu nesmekēji?» Un tad sāk lasīt «lekciju» par to, ka nedrīkst smēķēt un lietot alkoholu. Es saprotu šo uztraukumu, bet godīgi varu atzīt, ka to tiešām nedaru. Kā lai pārļiecinu vecākus, ka nedaru neko apšaubāmu?»

«Es krāsojos gaumīgi un lietoju tikai skropstu tušu un reizēm lūpu krāsu. Kad mamma vai tētis ierauga, ka es krāsojos, sāk kliegt uz mani. Ko lai es iesāku?» Jaunietim pusaudža gados ne par ko negribas atšķirties no pārējiem, negribas būt baltajam zvirbulim. Pieaugušajiem to grūti saprast, taču jaunieši vēl tikai meklē sevi, savu pašapziņu. Diemžēl, ne jau tikai ģeršanās stils, mūzika, kosmētika kļūst par strīdus iemesliem...

«Man ir jaukas attiecības ar mammu, bet tēvu es nevaru ciest. Mani tracina viņa «tizlums». Piedzēras un tad tēlo, it kā būtu ķeizars un karalis. Pietiek mammai kaut mazliet kaut ko ne pa viņa prātam izdarīt, zinu — atkal viss sāksies. Kaut jūs zinātu, cik sāpīgi vērot vecāku strīdus. Tādēļ es sa-

vu tēvu nīstu un nekad nespēju viņam piedot pāridarījumus. Man ir sāpīgi skatīties, kā mamma cieš. Es nesaku neko. Labāk pārciešu visu pie sevis.»

To nenovēlu pat vislielākajam ienaidniekam

«Man «vecāki» ir pārāk svešs un nepazīstams jēdziens. Jau būdama bērns, es nejutu tēva mīlestību, jo mani vecāki dzīvoja šķirti. Es tad vēl neapzinājos, kā ir dzīvot tikai ar mammu. To izjutu padsmīt gados. «Vai tev ar mammas mīlestību nepietiek?» — man varētu jautāt. Mamma man ir, bet tajā pat laikā man viņas nav. Man nav mammas, kurai es varētu uzticēties, kuru es varu apskaut vai paraudāt uz pleca, kad jūtos aizvainota. Uzdošu sev jautājumu — kas ir vainīgs pie mūsu attiecībām. Es, mamma vai viņas aizņemtā dzīve? Drīzāk vainīgs mammas vienaldzīgums.

Ne reizi viņa nav apjautājusies par manām sekmēm, kur nu vēl par draugiem. Viņa pat nezina, kad es pirmo reizi iemīlējos. Visos pārdzīvojumos un bēdās man pašai jātiek galā. Pilnveidoju savu dzīvi, bet bez atbalsta. Kādēļ laist pasaulē bērnus, ja viņus var atbalstīt tikai materiāli, bet nevis palīdzēt ar labu padomu. Es nenovēlu pat vislielākajam ienaidniekam to, ko man attiecībās ar vecākiem ir nācies pārdzīvot.»

Cenšoties nodrošināt savus bērnus materiāli, vecāki bieži aizmirst, ka svarīgāka par kabatas naudu ir drošība, atbalsts, mīlestība un sapratne. Arī pieaugušie taču patiesībā tiecas pēc šīm pašām vērtībām.

Problēmu pētīja
Santa Brice, Līga Krasnā,
Inese Slūka,
Sanita Zvirgzdiņa

DVĒSELĪTE

Esmu Kitija. Kad mana dvēsele ir pilna ar jūtām, tās izpaužas uz papīra. Reizēm klusi, reizēm kliegdoši. Vienalga vai esmu viena, vai pūli — mana sirds piesaka sevi pasaulei, tā vairs nevēlas klusēt... Katrs dzejolis tapis, atceroties kādu notikumu. Tie krājas kā mozaikas gabaliņi, kurus, saliekot kopā, izveidosies mana dzīve.

uzbāzīgi smieklī
raganas nirdz
(kaut jau mirušas
no galvas līdz kājām)
šonakt tās zog
manu piesmakušo elpu
iesprosto to dubļos
skābi saldenos
un gaida
es atdodos
(nepretodamās)
bezgaršīgi vārdi
iesprūst sirdī
nesāp
ATDZIMŠANA

apsedz mani
ar saplēstu maigumu
esmu apjukusi
nejūtu glāstus
nejūtu pieskārienus
nav iespējams aizbēgt
sapinos domās
arī solījumos
ledains gaiss
kairina plaušas
vēss pieskāriens
dzīļi iekšā
visistākās alkas
pēc nāves

lielākā vientulība
ir nofemtība man
naidīgā mīlestība
sāpīgi slepkavo zvaigznes
tukšajā klusumā
kādēļ zagt neesošu laimi citiem?
apjukusās dvēseles nesapratis
indīgo skatienu
no caurspīdīgajām acīm
aizver taču acis!

piekrāpt Tevi tik viegli
pārmetumus neuzklausot
lūdzas izmīsusī sirds
jēl nenoliedz Tu sevi
nevajag mani mierināt
esmu aizgājusi
varbūt uz (ne) atgriešanos
gaidi

Kitija Balcare

Par ko pusaudži visbiežāk nerunā ar saviem vecākiem?

- Par seksuālām problēmām.
- Par pirmajiem mīlestības pārdzīvojumiem.
- Par veselības problēmām.
- Par narkotikām.
- Par vardarbību.

ASSAINIS

INTERVIJA

Preiļu puisis dāņu ģimnāzijā

Cik gan bieži nav dzirdēts par izglītības iespējām ārzemēs. Lai kam jau mums katram teorētiski šāda iespēja ir dota, bet bieži vien dažādu iemeslu dēļ tas nav iespējams. Taču ir jaunieši, kas to izmanto. Šoreiz ar interneta palīdzību sarunājos ar Jāni Viļumu, kas pēc 2. vispārīgā kursa beigšanas Preiļu Valsts ģimnāzijā (PVĢ) devās mācīties uz ārzemēm.

— Kādā valstī tu tagad dzīvo un mācies?

— Es dzīvoju Dānijā, Jitlandes apgabalā, blakus Limfordam — Skīves komūnā (rajonā) un mācos Skīves ģimnāzijā.

— Vai Dānijā nokļuvi konkursa kārtībā, kāds tevi aizsūtīja vai pats atradi šo iespēju?

— Pats atradu.

— Pašlaik PVĢ mācās Džonatans Krugs un dzīvo jūsu ģimenē. Vai jūs esat pazīstami? Varbūt tas ir apmaiņas brauciens?

— Jā, tas ir apmaiņas brauciens, un es esmu apmaiņas students. Džonatans arī. Viņš gan ir no Vācijas, bet es pašlaik dzīvoju Dānijā. Esmu redzējis viņu tikai fotogrāfijās un runājis tikai pa telefonu.

— Kādus mācību priekšmetus tu mācies Skīves ģimnāzijā?

— Apgūstu dāņu valodu, angļu valodu, krievu valodu, datorzinības, vēsturi, ģeogrāfiju, dabaszinību priekšmetu (ietver visu matemātisko un ķīmisko), sportu.

— Kādā valodā tu sarunāties, un cik valodu pavisam tagad zināsi?

— Es Dānijā ierados 23. jūlijā un kopš septembra vidus kontaktējos tikai dāniski, bet līdz tam sarunājos angļiski. Tagad pavisam zinu 5 valodas.

— Ar ko Skīves ģimnāzija atšķiras no Preiļu Valsts ģimnāzijas?

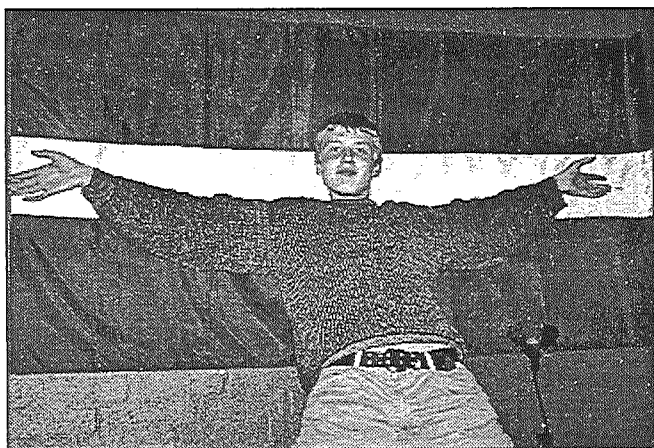
— Skīves ģimnāzija ir uz pusi lielāka gan skolēnu skaita ziņā, gan arī platības ziņā. Mācības sākas augustā un beidzas jūnijā.

— Ar ko atšķiras Skīves ģimnāzijas skolotāji no mūsējiem?

— Skolotāji nav tik stingri. Skolēns skolotāju vienmēr sauc vārdā, ir daudz kompromisu. Nav lielas disciplīnas. Skolotāji ir dzīvespriecīgāki (tas varētu būt algas dēļ).

● Dānijā Jānim izdodas ne tikai mācīties, bet arī izklaidēties un apskatīt turienes dabas jaukus, piemēram, izbaudīt jūras varenību.

● Jānis Viļums Dānijā pie Latvijas karoga. To uz Dāniju Jānis esot paņēmis līdzi. Foto no J. Viļuma albuma

Skolotājs ir skolēna labākais draugs!

— Vai tu Dānijā esi atradis labus draugus arī jauniešu vidū?

— Draugi ir pats pirmais, ko atrod svešā vietā! Protams esmu.

— Ar ko dāņu jaunieši nodarbojas brīvā laikā?

— Daudzi dāņu jaunieši strādā kādā darbā pēc mācībām, jo neatkarība no vecākiem naudas ziņā viņiem ir ļoti svarīga. Ne jau visi pelna naudu — daudzi vienkārši atpūšas vai arī strādā mājās. Ja izdodas nopelnīt, tad savu nopelnīto naudiņu viņi izmanto izklādei vai arī savai «pirmajai mašīnai».

— Šobrīd alkohols un cigaretes Latvijā ir problēma. Vai tā ir problēma arī dāņu jauniešu vidū?

— Jā, tā ir problēma. Par alu vai vīnu un parastām cigaretēm viņi neko nesaka, jo no 16 gadu vecuma tas šķiet normāli, bet problēma ir narkotiskajās vielās. Piemēram, tā saucamās «extasy» var daudzviet iegādāties, jo nauda šeit nav šķērslis.

— Vai kāds tev pašam ir piedāvājis narkotikas?

— Nē, es ar narkotikām neesmu saskāries un arī piedāvājis neviens tās man nav.

— Ar ko dāņi atšķiras no latviešiem?

— Dāņi nestreso, ir laipnāki, ir augstu dzīves līmeni, lielu drošības un nodrošinātības sajūtu. Visur un visā valdā liela, liela demokrātija. Dāņi daudz dzer alu un pīpē. Viņi ir ar labu humora izjūtu, dzīvespriecīgi un godīgi.

— Vai tev reizēm negribas visu pamest un ātrāk atgriezties mājās?

— Nē.

— Ja nu tomēr tev liktu izvēlēties starp dzīvi Dānijā un Latvijā, ko tu izvēlētos?

— Es, protams, izvēlētos Latviju, jo, lai cik arī labi un skaisti ir šeit, tomēr mājās ir labāk.

— Kad tu plāno atkal ieraudzīt Latviju, un kādi ir tavi nākotnes nodomi?

— Es atgriezīšos šī gada jūnijā, bet plāni saistībā ar nākotni ir visdažādākie, kad pienāks laiks, tad arī redzēs.

— Kā tev Dānijā visvairāk pietrūkst?

— Man pietrūkst kārtīga Latvijas meža ar vilkiem. Es apmeklēju muzeju, kur ir Dā-

nijas vilka izbāzenis. Pēdējais vilks Dānijā tika nošauts apmēram pirms 55 gadiem. Man pietrūkst arī citu Latvijas dabas dāvanu.

— Tad pastāsti par Dānijas dabas īpatnībām.

— Dabas apstākļi nav skarbi, jo ziemas ir siltas ar dažiem grādiem virs vai zem nulles. Vēja nav vienīgi tad, kad ir daži grādi minusus, bet vispār vējš pūš katru dienu un nepārtraukti. Vasaras nav pārāk siltas un arī ir vējainas. Vispār Dānijā klimats ir ļoti mainīgs, jo to stipri ietekmē jūras straumes.

Dānijas nacionālais putns ir gulbis, bet pirms gadiem 60 tas bija stārķis. Sākoties lielajai zemes nosusināšanai lauksaimniecības vajadzībām, stārķi aizlidoja, jo līdz ar ūdens izžušanu izzuda arī vārdes, kas ir galvenā stārķu barība.

— Kā tu sagaidīji jauno gadu?

— Dāņi jauno gadu sagaida ar labu ēdienu, šampanieti un grandiozu uguņošanu. Par uguņošanu rūpējas katrs dānis pats, tur netiek rīkotas publiskas uguņošanas. Es personīgi jauno gadu sagaidīju ar savu dāņu ģimeni.

— Ko tu vēlētos uzdāvināt visiem Latvijas jauniešiem?

— Vēlētos viņiem uzdāvināt lielākas iespējas.

— Ko jaunu esi ieguvis, dzīvojot Dānijā?

— Jaunu valodu, jaunas izjūtas, savādāku skatu uz dzīvi.

— Vai tu ieteiktu citiem mācīties ārzemēs?

— Jā, tas ir ļoti noderīgi.

— Cik liels ir tavu vecāku nopelns, ka tagad vari mācīties Dānijā?

— Tieši vecāki deva man šo iespēju. Par to viņiem arī liels paldies!

Intervēja Inese Slūka

MŪSU SLEJA

Jauns gadsimts, jaunas uzdrīkstēšanās

Sveiks 21. gadsimtā! Tiešām, es neklūdos, nu jau ir 21. gadsimts. Vēl ilgi pirms tā iestāšanās tas tika pārrunāts un aprunāts, bet tik ātri tas nomainīja 20. gadsimtu. Starp abiem bija tikai vienas sekundes starpība. Sekunde ritot, mēs pabijām divos dažādos gadsimtos. Vai atšķirības pamanījāt? Vai jutāties kaut kā savādāk? Jā... Es esmu kļuvusi piesardzīgāka. Esmu kļuvusi par cilvēku, kurš šaubās, tāpēc vairs neesmu tik kategoriska. Esmu iemācījusies rēķināties ar to, ka var būt arī savādāks viedoklis, atšķirīgs no tā, kāds ir man. Domāju, ka māku klausīties un iespēju robežās oponent. Protams; jūtos gandarīta, ja spēju savu viedokli, pozīciju argumentēt, taču man ir nepieņemama uzvara, ja kādu tā atstāj patiešām zaudētāja lomā. Tas ir līdzsvars, pēc kura tiecos. Arvien mazāk paliek cilvēku, kuriem varu uzticēties līdz galam. Skumji, ka to māca līdzcīvēku un pašas pieredze.

Jauki, ka jaunais gadsimts daudzus no mums ir rosinājis uz pārdomām par sevi un apkārtējiem. Domas ir dažādas, bet paši mainīties sekundes laikā nevaram, jo tam nepieciešams daudz vairāk reālā laika. Sapņos augam un attīstāmies vēja spārnēm, bet žēl, ka reālajā dzīvē mūsu attīstība ir krietni lēnāka un nākas izbaudīt ne tikai visus dzīves priekus, bet arī krepšus. Varbūt, iestājoties jaunajam gadsimtam, laiks skrien mazliet ātrāk? Liekas, mēs to neesam pamanījuši.

Jauns gadsimts, jaunas uzdrīkstēšanās. Tam vajadzētu būt gadsimta lozungam. Kas gan būtu pasaule bez mūsu viedokļiem un domām? Ne velti saka: «Cik cilvēku, tik viedokļu». Tā jau arī patiesībā ir. Pasaule ir skarba, un, lai tajā varētu izdzīvot, nepieciešama griba kaut ko darīt un panākt. Jāieklausās sirdsbalsī, kas ir mūsu patiesākais spogulis. Nevajag ļaut dusēt mierā tiem gadsimtiem, kas jau sen aizgājuši, pat ne arī tiem gadiem, kas vēl, ne sapņu neskarti, guļ nākotnes laikos.

Janvāris ir tas mēnesis, kurā mēs analizējam pagājušā gada notikumus un domājam, kādi tie varētu būt šogad. Šobrīd ir tas laiks, kad esam atzinuši un nosodījuši iepriekšējos gados pieļautās ačgārnības, varētu likties, ka beidzot viss nostājies savās vietās. Atliek tikai apzināt pieļautās kļūdas, un dzīve tūdaļ ies augšup. Diemžēl, daudziem tā ir tikai ilūzija. Daudzi vēl nav spējuši apjaust pārdarījumu sev un citiem.

Ir tik labi apzināties, ka mēs kādam esam vajadzīgi, un, jo biežāk mūsos iezogas šī apziņa, jo labāk jūtamies. Katra diena mums ir kā dāvana, jo īpaši jaunajā gadsimtā, kurš ir tehnoloģiju attīstības gadsimts. Tajā katru dienu tiek atklāts kaut kas jauns, un tāpēc ne mirkli nedrīkst palaist garām.

Jaunais gadsimts ir klāt un mūsu prātiem jābūt pārpildītiem ar jaunām idejām un fantastiskiem mērķiem. Katrs mērķis ir kā pietuvošanās kaut kam jaunam. Novēlu katram mērķiem pilnu gadu, lai dzīves skaitlīkajā posmā piepildītos jūsu sapņu mērķis!

Sanita Zeile

EIROZINĀS

Lai me samazinājusies par 5%

Jaunajā tūkstošgadē Eiropas iedzīvotāji kļuvi neapmierinātāki ar dzīvi, tā secināts Eiropas Komisijas pētījumā. To cilvēku skaits, kuri sevi uzskata par laimīgiem, šogad samazinājies par 5 procentiem. 2000. gadā laimīgi un apmierināti ar dzīvi ir 77 procenti eiropiešu. Salīdzinājumā 1999. gadā laimīgo skaits sasniedza 82 procentus.

Vislielākais neapmierināto iedzīvotāju skaita pieaugums šogad piedzīvots Vācijā. Tur laimīgo iedzīvotāju skaits sarucis par 11 procentiem. Statistikas dati liecina, ka arī Itālijā apmierināto un laimīgo skaits samazinājies par 9 procentiem. Savukārt Dānija ir vienīgā zeme, kur tikai nedaudz vairāk nekā puse iedzīvotāju (57%) jūtas apmierināti ar dzīvi.

LASĪTĀJI JAUTĀ

Atbalsts uzauzē taukus, bet neattīsta muskuļus

Kāpēc valsts nedrīkst atbalstīt vietējos uzņēmējus?

Uz jautājumu par ES noraidošo nostāju pret valsts atbalstu uzņēmējiem Saeimas Eiropas lietu komisijas deputātiem atbildēja Vācijas Ekonomikas ministrijas eksperti J.Kuehns un E.Bauere.

J.Kuehns ir eksperts likumdošanā, kas Eiropas Savienībā ierobežo valsts atbalstu, un šobrīd viņš strādā par Latvijas Finanšu ministrijas padomnieku. Viņa īsākais un paradoksalais atbildes variants: «Eiropas Savienībā valsts atbalsts ir principiāli aizliegts, bet nav principiāli izslēgts.»

Speciālās ekonomiskās zonas likumi ir nelikumīgi

J.Kuehna paskaidrojums:

«Valsts atbalsts ir tad, ja tas ir vērst uz izlases grupu, pasliktinot citu uzņēmumu stāvokli. Dažreiz tas izpaužas kā nozares atbalsts. Piemēram, nav pareizi uz «Liepājas Metalurgu» attiecināt speciālās ekonomiskās zonas mehānismu. Valsts atbalsts realizējas valsts līdzdalībā īpašumā, nodokļu atvieglojumos (atvieglojuma piesaisti eksportam), kredītu garantijās, valsts īpašuma (zemes, akciju) pārdošanā par lētāku cenu vai īpašuma pirksnā no kāda par dārgāku cenu.

Tieš vai pastarpināts (piemēram, caur komercbanku) kāda uzņēmuma atbalsts izkropļo konkurences nosacījumus un neļauj attīstīties tirgus ekonomikā pilnā apmērā. Šāda palīdzība novilcina uzņēmuma neizbēgamo restrukturizāciju, neattīsta konkurētspēju, bet izšķērdē valsts līdzekļus. Tā uzauzē taukus, bet neattīsta muskuļus. Kā viens no piemēriem, kur Latvija tomēr pielieto valsts atbalstu, ir Speciālo ekonomisko zonu (SEZ) radītie apstākļi Liepājā un Rēzeknē. Taču tas ir pretrunā ar Latvijas starptautiskajām saistībām pēc Brīvās tirdzniecības līguma ar Eiropas Savienību ratificēšanas. Par valsts atbalsta precedentu uzskatāma arī Rīgas komercbankas sanācija.»

Uzņēmumiem var palīdzēt savādāk

«Tomēr ir citi mehānismi, kā var palīdzēt saviem uzņēmumiem. Piemēram, nodokļu atvieglojumus var noteikt visiem uzņēmumiem, kuri eksportē, teiksim, vairāk par 80 procentiem no produkcijas. Noteikumi visiem vienādi, un arī «Liepājas Metalurgam», kurš eksportē vēl vairāk nekā 90 procentus, ir palīdzēti. Tāpat nodokļu atlaidi var noteikt, ja investīcijas pārsniedz, teiksim, 10 miljonus — arī šie noteikumi attiektos uz visiem valsts uzņēmumiem, bet reāli veicinātu dažus. ES reģionālā atbalsta vadlīnijas nosaka, ka nodokļu atvieglojumi nedrīkst pārsniegt 50 procentus no sākotnējām investīcijām.»

Vācijas Ekonomikas ministrijas Reģionālās politikas nodaļas vadītāja vietniece S.Bauere:

«Ir divas nozares, kurās Eiropas Savienības likumdošana pieļauj valsts atbalstu — vides aizsardzība un reģionālā attīstība. Valsts atbalsts (līdz 40 procentiem no investīciju apjoma) atļauts rajonos ar zemāku dzīves līmeni — kur ir bezdarbs un kur nacionālais kopprodukta līmenis mazāks par 75 procentiem no vidējā ES rādītāja. Pēc šādiem kritērijiem Latvijā nebūtu problēmu tuvākos gados pielietot valsts atbalsta maksājumus, kas veicinātu nodarbinātību un paaugstinātu dzīves līmeni.»

Zviedru zemnieka brīvā nebrīve

Zviedru fermeris Gunars Asenbrants iegādājās vēl sešas fermas, jo saprata, ka pastāvēt un attīstīties spēs tikai lielas un maksimāli efektīvas saimniecības.

Vagoniņš — labākais strādnieks

Zviedru fermeris Gunars ir zemnieks jau trešajā paaudzē. Tagad viņam kopā ar brāli Lenartu pieder gandrīz 1000 hektāru zemes, moderna kūts 270 liellopiem (no tiem 100 slaucamas govīs), strausu ferma ar 250 putniem, kā arī zirgu ferma. Tehnikas parks šāda mēroga saimniecībai pārsteidzoši neliels, bet Gunars uzskata, ka nav racionāli tērēt naudu traktor un lauksaimniecības mašīnu iegādei, izdevīgāk ir kooperēties ar kaimiņiem. Lielu un racionālu saimniecību veidošanu veicināja Zviedrijas valdība, dodot iespēju fermeriem saņemt kredītus ar ļoti izdevīgiem noteikumiem. Eiropas Savienības un pašu valdības subsīdijas veido 20 procentus no saimniecības ienākumiem, naudas izteiksmē tie ir nepilni 19 tūkstoši latu.

Apvienojuši jauniegādātās saimniecības, brāļi Asenbranti uzbūvēja modernu kūti. Tā ir tik racionāla, ka lielo ganāmpulku apkopj viens cilvēks. Simts govju izslaukšana prasa divas stundas no rīta un un divas vakarā. Vidējais izslaukums 10 tūkstoši kilogramu no govīs. Ražošana ir kvotēta, Gunars savā saimniecībā gadā drīkst izslaukt ne vairāk kā 9 tūkstošus tonnas piena. Tā pašizmaksa ir ap 16 santīmiem litrā, pienotava maksā 19 santīmus par litru. Ar lopu barošanu nodarbojas, kā saimnieks smaidot saka — labākais strādnieks kūtī, datorizēts barības izdales vagonis. Katru rītu pulksten četros vagoniņš pilnīgi pastāvīgi pa griestos iemontētu slieķi sāk savu braucienu pa kūti un izdala skābarību, spēkbarību, mikroelementus, tieši tik, cik katrai govij pienākas. Savas aprūpējamās dators atpazīst pēc kakla siksnā iemontētā impulsa devēja. Pabarojis lopiņus, vagoniņš (pilnīgi patstāvīgi) aizbrauc ielādēt jaunu barības devu. Dienā tiek veikti seši reisi, bet naktī dators pieslēdz pie strāvas un uzlādē vagoniņa akumulatorus. Šāds strādnieks maksā gandrīz 16 tūkstošus latu. Toties ar visiem darbiem prāvajā saimniecībā, pie tam rāmi un bez steigas, tiek galā četri vīri — Gunars, viņa brālis un divi brāļa dēli.

Brīvs un nebrīvs vienlaikus

Gunara abas meitas gan strādā pilsētā, iespējams, tāpēc intervijas sākumā viņš nedaudz pukojas par jaunatni, kas mūkot no zemniekošanas, jo darbs esot smags un ienākumi mazi...

— Kad man prasa, kas zemnieka dzīvē ir labākais, saku — tas, ka esmu brīvs. Kas sliktākais? Tas, ka nesmu brīvs, jo man visu laiku ir jāstrādā. Ja man vakarā ar kundzi jāaiziet uz ciema zemnieku pārtiju, govīs to nesaprot un slaukšanas reizi neatliek, ha-ha!

Zviedrijā astoņdesmitajos un deviņdesmitajos gados strauji samazinājās mazozemnieku skaits. Ekonomiskā situācija bija smaga, vajadzēja strādāt racionālāk, bet modernas tehnoloģijas un jaunas ēkas mazā saimniecībā nav iespējams atpelnīt. Vieni savas fermas pārdeva, otri izrentēja, trešie atstāja kā hobisāimniecības, kur pastrādāt brīvdienās. Man ir labi kontakti ar igauņu zemniekiem, zinu, ka Baltijas valstīs baidās, ka Eiropas Savienība likvidēs mazās saimniecības. Bet tas notiks neatkarīgi no tā, vai jūs iestāties vai ne. Gan vietējā, gan starptautiskā tirgū konkurēt spēs tikai racionālas un efektīvas saimniecības. Vēl jums vajadzētu aktīvāk veidot zemnieku kooperatīvus. Mēs ar brāli esam līdzdalībnieki vairākos kooperatīvos — piena pārstrādes, gaļas pārstrādes, mežizstrādes, bankas (krājaizdevumu sabiedrība) un konsultāciju dienestā, kas nodarbojas ar saimniecību grāmatvedību. Patiecoties kooperācijai, lielākās daļas valsts piena, gaļas, graudu pārstrādes uzņēmumu īpašnieki ir fermeri, bet, ja tā nebūtu, lauciniekiem klātos grūti.

Pieauguši birokrātija, darbs un ienākumi

Kā saimniecības darbību iespaidojusi Zviedrijas pievienošanās ES?

— Ir grūti atbildēt, jo es nezinu, kā būtu, ja mēs nepievienotos. Eiropas kontekstā Zviedrija ir maza zeme un nepievienojusies mēs paliktu izolēti. Tagad esam ieguvuši vairāk konkurentu, bet arī lielāku tirgu. Mūsu pārtikas produkti ir ļoti labi, tāpēc eksportējam vairāk. Piena ražošanas kvota

● Zviedru zemnieks Gunars Asenbrants nodarbojas ar piena lopkopību, bet, pieaugot pieprasījumam pēc putnu gaļas, pievērsies arī strausu audzēšanai.

manai saimniecībai palielinājusies, bet cena par pienu nedaudz samazinājusies. Toties ir nākušas klāt ES subsīdijas. Lai tās saņemtu, gan jāsaraksta briesmīga papīru kaudze, birokrātija liela. Tas gan nav labi, jo arī mūsu pašu lauksaimniecības sistēma ir stipri birokratizēta, un ziemā zemnieki to vien dara, kā raksta papīrus. Problēmas rada arī likumdošanas saskaņošana, tulkošana. Katru gadu mainās subsīdiju saņemšanas noteikumi, likumi, kas reglamentē mūsu darbību. Sešos gadus kopš esam ES, ļoti audzis birokrātiskais diktāts, un tā ir negatīvākā puse. Bet kopumā fermeri ir ieguvuši no tā, ka Zviedrija pievienojās ES.

Šoruden atkal biju ciemos pie Igaunijas zemniekiem, un vakarā pirtī mums izvērtās liela diskusija. Cik noprotu, Baltijā laucinieki nav ieinteresēti iestāties ES, to vairāk grib pilsētnieki. Tiešām, jūsu fermeri šobrīd ir sliktākā situācijā, un viņiem grūti konkurēt ar eiropešiem. Bet pārmaiņas uz labu notiek ātri, zemnieki jau tagad ražo labus pārtikas produktus, un, paaugstinot pārstrādes uzņēmumu darba kvalitāti, varēsiet eksportēt savus produktus uz Eiropu. Zviedrijā pirms iestāšanās ES bija lielas diskusijas, jo lauksaimniecības produktu pašizmaksa pie mums bija par 10-12 procentiem augstāka nekā ES valstīs. Mēs baidījāmies, ka lētākā pārtika no citām zemēm izkonkurēs mūsējo, tāpēc ļoti smagi strādājām, lai padarītu ražošanu racionālāku un lētāku. Ja baltieši pievienosies ES, būs smagi jāstrādā, lai izveidotu lielas, efektīvas un konkurētspējīgas fermas. Bet, ja

jūs nepievienosieties, arī būs smagi jāstrādā, pie tam bez ES finansiālā atbalsta.

Netradicionāla, bet izdevīga saimniekošana

Kā jūs izdomājat pievērsties strausu audzēšanai?

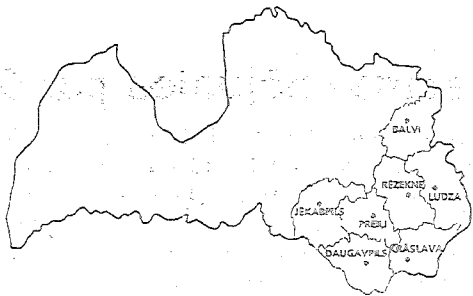
— Man vēl ir neliela pieredze, strausu audzēju nepilnus trīs gadus. Putnu gaļa kļūst aizvien pieprasītāka, jo trako govju uzliesmojumi liek cilvēkiem atturēties no liellopu gaļas. Zviedrijā jau 300 fermās audzē strausus. Putnus var nobarot gada laikā, lielākais tēviņš manā kūtī sver 170 kg. Viņi ēd zāles maisījumu, graudus. Uzturas viegla tipa kūtī, mīl svaigu gaisu, gaismu un teritoriju skriešanai. Putniem, kas spēj attīstīt ātrumu 70 km/h, vajag palielus aplokus. Olas vedam uz inkubatoru. Vasarā viena māte izdēj kādas 55 olas. Gaļa ir liesa, tikai divi procenti tauku. Visu pārdomam tepat Zviedrijā.

Pagaidām vēl nevaru precīzi pateikt, cik ienesīgs ir šis bizness, bet nodarboties ar strausiem ir interesanti un, šķiet, būs arī izdevīgi.

Tagad daudzi meklē tradicionālus saimniekošanas veidus. Viesdamies Igaunijā, daudz stāstīju par lauku tūrismu. Zviedrijā tas ir ļoti izdevīgs bizness mazām saimniecībām. Mums ir lieli meži, ūdeņi, klusums. Klienti galvenokārt ir vācieši. Viņu zeme ir ļoti apdzīvota, industriāla, un viņi meklē mieru, klusumu, iespēju pasēdēt pie ezera, pamakšķerēt vai vienkārši pastaigāties pa mežu. Manuprāt, Baltijas valstīs arī ir labas iespējas lauku tūrismam.

Andris Vanadziņš

KAIMIŅU RAJONOS

Ari Krāslavā kurina ar skaidām 9.

Kopš janvāra Krāslavas centrālajā katlumājā darbojas priekšskurture, kurā sadedzina kokapstrādes atkritumus: skaidas, mazgabala atgriezumus, šķeldu. Katla jauda ir 3,5 MW. Koksnes atkritumu patēriņš ir aptuveni 80 m³ diennaktī. Apkures tarifs Krāslavā šogad — 24,78 Ls/MWh, bet iedzīvotājiem, kuriem ir parādi — 26 Ls/MWh.

Sākoties apkures periodam, Krāslavas centrālajā katlu mājā sāka darboties turboģenerators. Līdz janvāra vidum tas jau bija saražojis 550 000 kWh elektroenerģijas, no šī daudzuma 233 000 kWh pārdo-tas «Latvenergo».

«Ezerzeme»

● JĒKABPILS RAJONĀ

Jēkabpils uzņēmēji palīdz policijai iegādāties automašīnu

Jēkabpils policijas pārvalde iegādājusies jaunu «VW» kravas pasažieru automašīnu, ko paredzēts izmantot kārtības policijas darbā. Naudu auto piršanai ziedoja Jēkabpils uzņēmēji.

«Pagājušajā gadā uzņēmēji, kas nodarbojas ar kokapstrādi un mežizstrādi, izteica priekšlikumu par jaunas automašīnas iegādi. Konsultējāmies ar Iekšlietu ministrijas un Valsts ieņēmumu dienesta pārstāvjiem. Viņi atzina, ka to var darīt, jo Rīgā šāda prakse jau esot. Atvērām kontu, kurā uzņēmēji savu iespēju robežās pārskaitīja naudu.» stāsta Jēkabpils kārtības policijas priekšnieks Mihails Šilovs.

Viņš atzīst, ka uzņēmēju atsau-cība bijusi laba. Automašīna maksāja 2800 latu, un to palīdzēja iegādāties 17 Jēkabpils firmas. Zie-dotājiem paredzētas nodokļu atlaides. «Šī akcija nenozīmē, ka tagad uzņēmējiem, kas ziedoja naudu, nevajadzēs ievērot likuma normas. Nekas tāds nebūs. Viņi gan izteica vēlmi biežāk un ielas redzēt poli-ciju un šo automašīnu,» stāsta

M.Šilovs. Automašīnu paredzēts izmantot iecirkņu inspektoru darbā, kārtības kontrolēšanai masu pasākumos, nelegālo imigrantu un aizturēto personu pārvietošanai, vēlāk arī patruļdienesta vajadzībām.

«Jēkabpils Ziņas»

43 gadus kopā ar baložiem

Jēkabpīlētis Genādijs ar baložu audzēšanu nodarbojas kopš 1958. gada. Savulaik Latvijā darbojās baložu turētāju klubi, tika rīkotas izstādes, tagad ar šo vaļasprieku nodarbojas retais.

Dūjas, kā ar patiesu mīlestību putnus sauc saimnieks, nav sevišķi izvēlīgas. Galvenais, lai būtu gaudi, ūdens un pastāvīga dzī-vesvieta — māja ar atsevišķām «istabām». Labos apstākļos baloži spēj dzīvot pat 15 gadus. Lielākie šo putnu ienaidnieki esot kaķi un žurkas (tās pārkož guzu un izēd labību).

Baložus regulāri laiž palidot, putnu saimnieks apstiprina, ka tie nekur prom neaizlido, vienmēr atgriežas, pie tam, cītīgi apsargā savu «istabu» un savu... ģimeni. Genādijs stāsta, ka lielākai daļai baložu ir tikai viena dūjiņa. Par bēr-

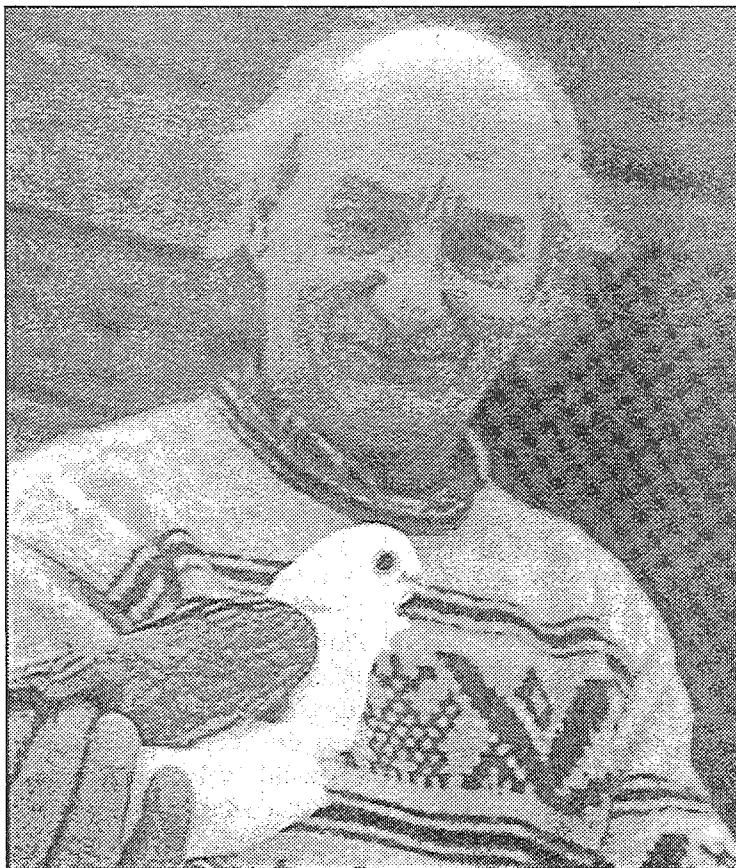

● Genādijam ir vairākas šķirnes ar dažādiem cekuliem.

niem putni rūpējas kopīgi — gan olas perē, gan mazulus baro. Mazajiem tiekot radīts «putna piens» — graudus putni pārstrādā un cālēniem dod īpašas putriņas veidā.

Baložu turēšana nav lēts prieks. Šķirnes balodis vidēji maksā 20 — 30 latu, bet ir arī tādi eksemplāri, kuru cena ir virs 100 latiem. Baložus iespējams izmantot arī pasta pakalpojumiem. Genādijs teic, ka tas nav nekas īpašs. Putnu pieradina konkrēta maršruta veikšanai, sākotnēji aizved kilometrus 5 no mājām un palaiž. Attālumu pakāpeniski palielina, līdz balodis iepazīs visu apkaimi.

«Brīvā Daugava»

● Genādijam tuvojoties putnu mājai, baloži sāk apmierināti dūdot, taču lidoņi ir pietiekami piesardzīgi un, brīvībā esot, tos grūti noķert.

● BALVU RAJONĀ

Sporta dzīves rosināšanai

Balvu rajonā ciemojās Izglītības un zinātnes ministrijas sporta pārvaldes vadītājs Einaris Fogelis. Viņš kopā ar Vieglatlētikas federācijas ģenerālsēkretāri Inesi Voitkeviču un rajona vadību apmeklēja vairākas skolas. Notika saruna par nākotnes projektiem materiālās bāzes nostiprināšanā, par to, kāda varētu būt perspektīvā sadarbība starp sporta veidu federā-

cijām, valsti un pašvaldībām. Einaris Fogelis informēja, ka pašlaik kopā ar Olimpisko komiteju tiek strādāts pie skolu sacensību projektiem, lai tajos iesaistītu gan skolotājus, gan skolēnus.

Popularizē novada tēlu

Balvu, Alūksnes un Gulbenes rajonu saista kopīgs sadarbības līgums projektā «Latvijas Ziemeļaustrumu novada popularizēšana», ko finansēs Kultūrkapitāla fonds.

Patlaban triju rajonu tūrisma informāciju centru darbinieki gatavo materiālus šiem bukletiem un plakātiem, vācot aprakstus un fotogrāfijas par konkrētiem kultūrvēsturiskiem objektiem.

Sivēniņu kolekcija

Balvu pilsētas ģimnāzijas 11.a klases skolniece Ilvija Buliga krāj lietas, kas saistītas ar sivēniņiem. Kolekcijā ir ap 30 sivēniem — svecītes, krūzītes, kartiņas, keramikas izstrādājumi, krājkasītes,

mīkstās rotaļlietas. 16. dzimšanas dienā meitene saņēmusi torti, kas pēc formas atgādinājusi sivēnu. Meitene dzimusi cūkas gadā, bet, kā pati saka, vispār cūkas jau viņai nepatīkot, bet sivēni gan.

Jaundzimušo tikšanās

Balvu rajonā izveidojusies tradīcija rīkot ikgadēju jaundzimušo tikšanos. Tā parasti notiek kādā no pagastiem, kurā iepriekšējā gadā dzimstība bijusi lielāka par

mirstību. 2000. gadā tā nav bijis nevienā pagastā. Satikšanās rīkota Bērzkalnes pagastā, kur mirušo un jaundzimušo skaits bijis vienāds — 11. Bērzkalnes pagasta jaunās māmiņas pārrunāja dažādas lietas, kas saistītas ar bērniņu nākšanu pasaulē un viņu pirmo dzīves gadu. Ar mazuliem tikās pagasta padomes priekšsēdētāja. Ciemiņiem pagasta padome bija sarūpējusi našķus.

«Vaduguns»

● LUDZAS RAJONĀ

Dzērumā vīrs nosit sievu

Diemžēl līdzīgus faktus nākas dzirdēt diezgan bieži. Un pārsvarā visos gadījumos slepkavības tiek izdarītas dzērumā. Traģēdija, kas notika naktī no 16. uz 17. janvāri Isnaudas pagasta Kubulovā nav izņēmums.

Pēc policijas sniegtajām ziņām, 16. janvārī Ludzas policijas pārvaldē tika saņemta vēstule, kurā Isnaudas pagasta Kubulovas iedzīvotājs Alfrēds R. lūdzis palīdzību policijai sakarā ar to, ka viņu un viņa vedekli, 1957. gadā dzimušo Dainu R., regulāri piekauj dēls, 1970. gadā dzimušais Aivars R. 17. janvārī policijas iecirkņa inspektors devās noskaidrot, kas tad notiek šajā ģimenē. Taču bija jau par vēlu. Mājā, kurus vienā pusē dzīvoja Alfrēds, bet otrajā — dēls un vedekla, jau atradās liķis.

Vardarbīgā nāvē bija mirusi Daina. Pēc policijas domām, nāve

iestājusies galvas traumas rezultātā, sievietei tika konstatētas sistas un grieztas brūces galvas pakauša apvidū. Notikuma vietā policijas darbinieki atrada un atsavināja salauztu koka krēslu, sasista šķīvja lauskas un koka pagales.

Uz aizdomu pamata par šā nozieguma izdarīšanu aizturēts noslepkavotās sievietes vīrs Aivars R. Iepriekšējā dienā viņš bija lietojis alkoholu.

Šo faktu apstiprināja arī slepkavībā apsūdzētā tēvs Alfrēds R. Pēc viņa vārdiem, dēls un vedekla kopā dzīvoja nedaudz vairāk par gadu, un visu šo laiku dēls, kā tikai iedzēra, bez žēlastības sita ne tikai sievu, bet arī viņu. Nedzēris dēls bija kluss un parasti, izgulējies dzērumu, vienmēr atvainojās un solījis tā nedarīt.

Taču pēdējā laikā iedzeršanas noritējušas visai bieži, un Aivars R. kļuvis pavisam agresīvs. Dažas dienas pirms traģēdijas tēvs ar vedekli nolēmuši, ka kaut kas taču ir

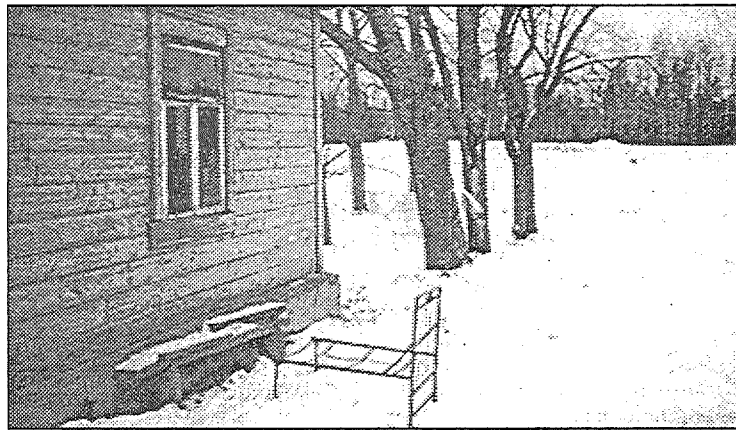
jādara, citādi dzīvi viņi nepaliks. Nolēmuši rakstīt vēstuli uz policiju. Uzrakstījuši, izsūtījuši, taču...

Neko sliktu par vedekli Alfrēds R. nevarēja teikt. Jā, viņa dzēra, taču, kad bija skaidrā prātā, vārdiņa est, pieskatīja saimniecību. Vēl tagad vējš pagalmā uz virves plūnija Dainas roku mazgāto veļu.

Dēls beidzis Baltinavas palīgskolu. Nelaieme ar dzeršanu sākās tad, kad Aivars R. atgriezās no die-nesta armijā. Bija grūti — bezdarbs, alkohols, slihta kompānija.

Pats Alfrēds R. ir slims, gandrīz nemaz nevar pārvietoties, tāpēc daudzas reizes, kad nācis palīgā vedeklai, dēls varējis viņu viegli piekaut.

Tajā liktenīgajā dienā visi lietojuši alkoholu, tad vēlāk Aivars R. savā mājas galā atkal sācis sievu sist un spīdzināt. Kā stāsta Alfrēds R., mājas sienas ir plānas un viņš gandrīz visu nakti dzirdējis vedeklas kliedzienus un palīgā saucienus. Taču šoreiz palīgā

● Lūk, māja, kurā traģiski beidzās jaunas sievietes mūzs.

aiziet nevarējis, jo arī pats bijis stipri iereibis. No rīta dēls ienācis pie tēva un abi iedzēruši, tēvs teicis, lai aiznes kādu glāzīti arī Dainai. Dēls aiznesis, taču atgriezies paziņojis, ka Daina negrib dzert. Tad atbrauca policija. To, ka vedekla ir mirusi, Alfrēds R. uzzināja tikai no policijas darbinieka.

Tā traģiski un nežēlīgi beidzās

jaunas sievietes mūzs. Nebūs viegli slepkavībā apsūdzētajam Aivaram R. Nebūs viegli arī vecajam vīram, kurš nu palicis pavisam viens. Šīs šausmas nebūtu notikušas, ja cilvēku prātus līdz netaisnībai un nesaprašanai nebūtu apdullinājis alkohols. Un vēstulu rakstīšana te nepalīdzēs...

«Ludzas Zeme»

LIKUMĪBA, INFORMĀCIJA

Rajona policijas pārvaldē analizēja pagājušā gada darbu

25. janvārī rajona policijas pārvaldes darbinieki analizēja pagājušā gada veikumu. Sanāksmē piedalījās arī Preiļu rajona virsprokurors Andris Paura un Preiļu rajona tiesas tiesnese Irina Beitāne.

Preiļu rajona policijas pārvaldes priekšnieks Roberts Šņepsts, analizējot kriminogēno situāciju, uzsvēra, ka likumpārkāpumu skaits rajonā pagājušajā gadā pieaudzis. Reģistrēti 609 noziegumi, kas ir par 99 vairāk nekā 1999. gadā. Atklāti 484 noziegumi jeb par 58 vairāk nekā iepriekšējā gadā. Tas nozīmē, ka pērn rajona policijas pārvaldes darbinieki atklājuši 80,8 procentus noziegumu, kas ir labs rādītājs, jo kopumā valstī atklāti tikai nepilni 43 procenti nodarījumu.

Statistika liecina, ka pērn, piemēram, Rīgā atklāti tikai 24 procenti noziegumu, citās valsts lielākajās pilsētās — ap 52 procenti, bet lauku rajonos vidēji tikai 57 procenti reģistrēto noziegumu. Fakts, ka preiļiešu veikums ir ievērojami labāks par vidējo valsts līmeni, nedod tiesības atslābināties. Ja komanda dusēs uz lauriem, ja labā līmenī netiks veikts profilaktiskais darbs, situāciju izmantos likumpārkāpēji, policijas

pārvaldes darbiniekiem sanāksmē teica Roberts Šņepsts.

Rajonā starp visiem noziegumiem joprojām dominē zādzības. Īpaši pēdējo mēnešu laikā «populāras» kļuvas zādzības no veikalniem, joprojām daudz bijis krāsaino metālu zādzību, kā arī personīgā īpašuma zādzību no dzīvokļiem. Kriminālās policijas darbinieku veikumu analizēja policijas pārvaldes priekšnieka vietnieks, kriminālās policijas priekšnieks Nikolajs Maksimovs. Viņš uzsvēra, ka neapmierina darbs autotransporta zādzību atklāšanā. Pērn rajonā nozagtas sešas automašīnas un viens motocikls, bet atklāti tikai trīs šie noziegumi. Šī gada neatliekams uzdevums ir pastiprināta sadarbība ar kolēģiem Daugavpilī un Rēzeknē, jo organizētas grupas, kas aizdzēn automašīnas, ir tieši no šīm pilsētām. Vietējie automašīnu aizdzinēji parasti ātri vien tiek atklāti.

Jāpastiprina sadarbība ar kaimiņu rajoniem arī krāsaino metālu zādzību atklāšanā. Pašlaik uzsākta un jāturpina krāsaino metālu uzpirkšanas punktu uzskaitē un kontrole, nedrīkst zaudēt operatīvās pozīcijas. Pagājušajā gadā ierosinātas 17 krimināllietas, četras palikušas neatklātas.

Rajonā turpinās nelikumīga mežu izstrāde. Pārvaldē pašlaik uz-

krāta laba pieredze, nodibināti cieši kontakti ar mežu dienestu. Taču darba rezultāti varētu būt labāki, ja nelikumības tiktu konstatētas ātrāk, katra diena pēc notikušas zādzības rada zagļiem lielākas iespējas izvairīties no peļnīta soda.

Šogad kriminālās policijas darbiniekiem nāksies visai nopietni mācīties «apgūt» jaunu darba lauciņu, jo pagājušā gada nogalē iegūta informācija par konkrētām personām Preiļos un Līvānos, kuras saistītas ar narkotiskajām vielām. Nikolajs Maksimovs atzina, ka šajā jomā diemžēl ir maz pieredzes, taču nokavēt arī nedrīkst, jo jaunums, ko sabiedrībai nodara narkotikas, ir pārāk bīstams un neapreķināms.

Pērn rajonā nav izdarīta neviena tiša slepkavība, kas pēdējo gadu laikā ir nebijis gadījums. Reģistrēti 37 noziegumi ekonomiskajā sfērā, 18 nodoti kriminālvajāšanai. Konstatēti naudas viltojumi, kredītu izsaimniekošana, krāpšanas gadījumi, nelikumīga tirdzniecība. Gada laikā konfiscētas trīs automašīnas.

190 reizes gada laikā uz notikumiem izbraucis eksperts. Pēc ilgāka pārtraukuma noziedznieku meklēšanā tiek izmantots dienesta suns.

Par citu policijas pārvaldes dienestu darbu — nākamajā «Novadnieka» numurā.

L.Kirillova

Pēc trīsdesmit gadiem ierindā — pensijā

25. janvārī Preiļu rajona policijas pārvaldes darbinieku kolektīvs svinīgi aizvadīja pensijā savu kolēģi, policijas kapteini Aleksandru Bogatirjovu.

1970. gada 17. decembrī Aleksandrs Bogatirjovs Preiļos sāka strādāt kā ierindas milicis. Pēc pieciem gadiem viņš neklātienē beidza milicijas skolu Rīgā. Trīsdesmit gadu laikā milicijas un policijas darbu viņš iepazīs visdažādākajos aspektos, jo šajā laikā ir strādājis gan par iecirkņa inspektoru, gan īslaicīgās aizturēšanas izolatorā, gan vadījis labošanas darbus, gan pildījis savus pienākumus dežūrdajā.

Par to, cik profesionāli strādājis Aleksandrs Bogatirjovs, lakoniski pateica Preiļu rajona policijas pārvaldes priekšnieks Roberts Šņepsts — dienesta laikā Aleksandrs saņēmis 43 apbalvojumus, tajā skaitā piecus dažādus iekšlietu ministra apbalvojumus, bet tikai divas reizes bijis disciplināri sodīts. Jaunajiem šajā ziņā esot daudz ko mācīties no pieredzējušā kolēģa.

L.Kirillova

● Dienesta biedru vārdā vislabākos novēlējumus staltajam pensionāram saka policijas pārvaldes izziņas dienesta priekšiece Elita Jaudzema. Foto: M.Rukosjuvs

Alūksnē vislabākā policija valstī

Alūksnes rajona policijas pārvalde pērn atzīta par labāko valstī, jo rajonā ir visaugstākie noziegumu atklāšanas rādītāji, informē BNS. Alūksnes rajonā pērn reģistrētas 387 krimināllietas, kas ir par 63 vairāk nekā 1999. gadā. 85,3 procenti reģistrēto noziegumu ir at-

klāti, un arī tas ir par 3,1 procentu vairāk. Alūksnes rajonā ir augstākais noziegumu atklāšanas procents valstī. Vidēji Latvijā atklāti 42,9 procenti noziegumu. Mazāk noziegumu reģistrēts Gulbenes rajonā — 371, bet tikai 59 procenti no tiem atklāti.

POLICIJAS ZIŅAS

Neaudzina bērnu

19. janvārī sastādīts administratīvais protokols Līvānu iedzīvotājam Gaļinai U. Viņa neaudzina savu nepilngadīgo dēlu.

Slikta laika dēļ nobrauca no ceļa

11. janvārī ceļa Patmalnieki — Smelteri 7. kilometrā sliktu laika apstākļu dēļ notika negadījums. Automašīnas Citroen vadītājs Ilmārs K. neizvēlējās pareizu braukšanas ātrumu, tāpēc nespēja novaldīt transporta līdzekli un nobrauca no ceļa. Cietušo nav, bojāta automašīna. Sastādīts administratīvais protokols.

Atkal patvaļīgi izcirsts mežs

22. janvārī rajona policijas pārvaldē tika reģistrēts iesniegums par to, ka pagājušā gada decembrī Rušonas pagasta Gračuļos šī paša pagasta padomes mežā izcirsti 19 kubikmetri koksnes. Par notikušo zādzību ierosināta krimināllietā.

Sodīja par suņu turēšanas noteikumu pārkāpumu

22. janvārī Galēnu pagasta Soļevkā Nikita S. pārkāpa suņu turēšanas noteikumus. Viņam piederošais nepiesietais suns uzbruka kādam vīrietim. Sastādīts administratīvais protokols.

Piedzirdīja nepilngadīgo

23. janvārī Riebiņos Vjačeslavs Z., Nikolajs B., Aleksandrs K. un Staņislava B. līdz alkohola reibumam noveda nepilngadīgo L. Vainīgajiem sastādīti administratīvie protokoli.

Ģimenes skandāli un huligānisms

18. janvārī Galēnu pagasta Indānos Jānis P. alkohola reibumā sarīkoja ģimenes skandālu. Šādi

skandāli notiek bieži. Sastādīts administratīvais protokols.

19. janvārī huligāniskas darbības pret B.Dz. alkohola reibumā Saunas pagasta Priekuļos izdarīja Arturs V. Arī viņam sastādīts administratīvais protokols.

21. janvārī Upmalā Padomes ielā Vera U. alkohola reibumā izdarīja huligāniskas darbības pret J.S. Sastādīts administratīvais protokols.

22. janvārī Aglonas pagasta Spiķos Sandra Ž. alkohola reibumā izdarīja huligāniskas darbības pret L.M. Tajā pašā dienā Preiļu rajona policijas pārvaldes telpās viņa nepakļāvās policijas darbinieku likumīgajām prasībām. Par abiem nodarījumiem viņai sastādīti administratīvie protokoli.

23. janvārī autobusā Preiļi — Riebiņi huligāniski uzvedās Jevģenijs P., bet Rožupē, Dārzu ielā 7 alkohola reibumā huligāniskas darbības izdarīja Jurijs S. un Viktors K. Visiem sastādīti administratīvie protokoli.

24. janvārī Preiļu arodvidusskolas kafējnicā alkohola reibumā huligāniski izrīkojās Normunds K., Edgars U., Rolands K. Sastādīti administratīvie protokoli.

Alkohola lietošanas laikā noslepkavota sieviete

26. janvārī Preiļos, Rēzeknes ielā alkohola lietošanas laikā Preiļu iedzīvotājs, 1955. gadā dzimušais Boriss P. divas reizes ar nazi iedūra 1957. gadā dzimušajai I.B. No gūtajiem ievainojumiem sieviete mira notikuma vietā. Boriss P. ar nazi krūšu rajonā iedūra arī A.G., ar kuru kopā dzēra. Vīrietis nogādāts Preiļu slimnīcas ķirurģijas nodaļā. Agrāk tiesātais Boriss P. aizturēts.

Ierosināta krimināllietā par slepkavību. Notiek pirmstiesas izmeklēšana.

Preiļu rajona policijas pārvaldes informācija

PREIĻU RAJONA TIESĀ

Viltoja parakstus

5. janvārī tiesa izskatīja 1973. gadā dzimušā Līvānu iedzīvotāja Alekseja Stepanova lietu.

A.Stepanovs, strādādams SIA «Hagars» (Rīgā), laika posmā no 1998. gada novembra līdz 1999. gada februārim viltoja šīs organizācijas dokumentus, kas piešķir tiesības. Viņš izmantoja šos dokumentus, jo, aizpildot kokmateriālu transporta pavadzīmes rēķinus par kokmateriālu pārdošanu citām organizācijām, viltoja SIA «Hagars» pilnvarotā pārstāvja A.S. parakstus uz 71 pavadzīmes rēķina un iesniedza tos kokmateriālu saņēmējiem samaksai.

Tiesai A.Stepanovs skaidroja,

ka darbā oficiāli nebijis noformēts, jo nevarējis iesniegt algas grāmatiņu. Šī iemesla dēļ viņš pats nevarējis arī parakstīt pavadzīmes rēķinus par kokmateriālu realizāciju. Tādas tiesības bijušas tikai A.S., bet viņš, savukārt, nav pratis latviešu valodu. Tāpēc Aleksejs pats aizpildījis un parakstījis A.S. vietā dokumentus — neesot zinājis, ka tā nedrīkst darīt.

Tiesā nosprieda sodīt Alekseju Stepanovu ar naudas sodu astoņu minimālo mēnešalgu apmērā (400 latiem).

Pēc Preiļu rajona tiesas informācijas

MŪZIKA, SPORTS, VESELĪBA

Tautas dziesmu konkurss

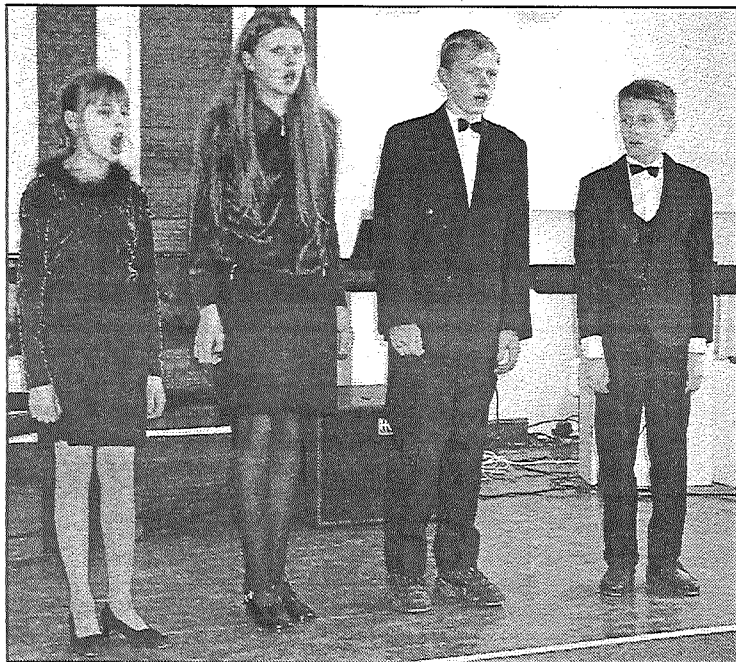
Noskaidroti muzikālā konkursa «Mana tautas dziesma» rajona posma uzvarētāji. Uz Latgales novada konkursu Latgalē izvirzīts solists Dainis Skutelis no Salas pamatskolas, skolotājs Jāzeps Skutelis, Līvānu bērnu un jauniešu centra (vienlaikus arī Līvānu bērnu mūzikas skolas) vokālais ansamblis «Spurgaliņas», vada Skaidrīte Bulmeistere un Līvānu ģimnāzijas folkloras kopas «Ceiruleitis» grupa, kas konkursam bija sagatavojušies atstāvēti.

Otrās pakāpes diploms piešķirts solistei Maritai Greidānei no Jersikas pamatskolas 5. klases. Meitenes skolotāja ir Valentīna Rasma Lietauņiece. Šādu novērtējumu ieguva arī Preiļu 1. pamatskolas vokālais ansamblis, ko vada Ilze Rožinska, kā arī Jāzepa Skuteļa vadītais vokālais ansamblis no Salas pamatskolas. Piešķirti pieci trešās pakāpes diplomu: solistei Līvai Ondzulei no Jersikas pamatskolas 2. klases (skolotāja Valentīna Rasma Lietauņiece), Līvānu novada kultūras centra vokālajam ansamblim (vadītāja Anita Gavare), Vārkavas vidusskolas, Pelēču pamatskolas vokālajiem ansambļiem, Pelēču pamatskolas tautas mūzikas kolektīvam. Šos trīs kolektīvus vada komandā Kairāns. Pavisam uz konkursu bija ieradušies seši solisti, viens duets un 11 ansambļi.

Konkursu rīkoja rajona bērnu un jauniešu centrs sadarbībā ar rajonā mūzikas pedagogu metodisko apvienību. Tas notiek pēc Valsts jaunatnes iniciatīvu centra mūzikas metodiķa Gunāra Jākobsona ierosmes, un viņš piedalījās vērtēšanas komisijas darbā.

Rajona konkursam dalībnieki sagatavoja trīs skaņdarbus. Vienam no tiem vajadzēja būt aranžētam speciāli šim konkursam. Piedalīties varēja solisti, vokālie ansambļi, popgrupas, instrumentālie ansambļi, tautas mūzikas un cita veida kolektīvi ar tautas dziesmu izpildījumu.

Protams, pašlaik solistu grupā ir neiespējami mēģināt pārspēt Dai-

● Salas pamatskolas kapela: Solvīta Vjakse, Zane Madelāne, Dainis un Māris Skuteļi. Tautas dziesmas cienītājus tā pārsteidza ar neparastu «Brūnaciņas» aranžējumu. Tā gan īsti nav pieskaitāma tautas dziesmām, jo tai ir savs, zināms autors — J. Miglinis. Dziesmiņa par brūnaciņām ir tik iemīļota, ka to sen uzskata par tautā sacerētu.

● Vērtēšanas komisijai tās bija gan darba, gan patīkamu emociju stundas, jo rajona skolēni parādīja, ka tautas dziesmai nebūt nav nācies atkāpties modernu ritmu priekšā. Mūzikas pedagoges (no kreisās) Laima Sondore, Iveta Soldāne, Ilze Rožinska kopā ar VJIC mūzikas metodiķi Gunāru Jākobsonu. Foto: M. Rukosujevs

na Skuteļa sniegumu un varēšanu. Bet tas ir Daina «zvaigžņu laiks», un varbūt pēc gada uz sasniegumu popularitātes viļņa jau būs kāds cits. Daina dziedāšanai klausītāji seko ar aizturētu elpu, un arī šoreiz viņš visus paņēma savā varā ar tautas dziesmām «Aiz kalneņa meitas dzīd», «Jau rudīns atnuo-

ce» un «Čučī, mana līgaviņa».

Pēc konkursa rezultātu paziņošanas Gunārs Jākobsons sniedza dažu labu padomu, analizēja uzstāšanos. Viņš uzteica aranžējumus, ko bija sagatavojuši «Ceiruleiņa» grupa un skolotāji Romualds Kairāns, Jāzeps Skutelis. L. Rancāne

SPORTS

Skolu sports: tautas bumba

Noskaidroti labākie tautas bumbas spēlētāji. 19. janvārī Preiļu Valsts ģimnāzijā notika zēnu komandu — kopskaitā 12, bet Preiļu 2. vidusskolā meiteņu — 8 komandas — sacensības. Zēni spēlēja trijās apakšgrupās. Divas spēcīgākās komandas no katras apakšgrupas tika izvirzītas finālam. Tās bija: Dravnieku un Sutru pamatskola, Vārkavas un Pelēču, Salas un Rušonas pamatskola.

Finālā ļoti karstā spēlē pirmo vietu ieguva Pelēču pamatskolas komanda, aiz sevis atstājot tradicionālos tautas bumbas sacensību

līderus iepriekšējos gados — Dravnieku pamatskolu. Pelēču zēnus sacensībām sagatavoja sporta skolotājs Osvalds Šņepsts.

Trešajā vietā ierindojās Sutru pamatskolas komanda.

Arī meiteņu komandas sacentās divās apakšgrupās. Līdz finālam nokļuva Jaunsilavas, Vārkavas, Sutru un Vanagu pamatskolas spēlētājas. Finālspeles uzvaru izcīnīja Jaunsilavas komanda, ko trenē sporta skolotāja Ineta Smilškalne. Otrā vietu ieguva Sutru, trešo — Vārkavas pamatskolas komandas.

24. janvārī Līvānu skolās sacentās vidusskolu tautas bumbas spēlētāju komandas. Piedalījās sep-

tiņas zēnu komandas. Tās spēlēja divās apakšgrupās. Finālspeles par trešo vietu cīnījās Līvānu 2. vidusskolas un Līvānu ģimnāzijas komandas. Uzvarēja 2. vidusskolas spēlētāji. Cīņa par pirmo un otro vietu notika starp Preiļu 1. pamatskolas un Preiļu 2. vidusskolas sportistiem. Uzvaru guva 1. pamatskolas zēni, ko sagatavoja sporta skolotājs Ilmārs Madelāns.

Sacensībās piedalījās piecas meiteņu komandas. Spēles notika pēc principa katra ar katru. Pirmo vietu ieguva Preiļu 1. pamatskolas tautas bumbas spēlētāju komanda. Meiteņu skolotājs ir Jānis Ondzulis. Otrā vietu ieguva

Jāpotējas pret cūciņu

Turpinās 16 līdz 18 gadus vecu jauniešu revakcinācija pret epidēmisko parotītu jeb cūciņām. Šī slimība pēdējā laikā Latvijā plaši izplatījusies. Labklājības ministrija izdevusi rīkojumu par vakcīnas pret epidēmisko parotītu iegādi un izlietošanu. Rīkojumā noteikts, ka vakcīna pret epidēmisko parotītu jāiegādājas Nacionālajam vides veselības centram (NVVC), kā arī jāveic to sadale ārstniecības iestādēm.

Kā informēja Rēzeknes vides veselības centra Preiļu teritoriālās daļas epidemiologa palīdzē Ludmila Bojarinova, rajonā potēšana pret cūciņām jau tuvojas nobeigumam. Šī pote bija jāsaņem gandrīz pusotra tūkstoša šī vecuma jauniešiem. 16-18 gadus veci jaunieši izvēlēti tāpēc, ka viņi pirmo poti saņēma 15 mēnešu vecumā, un līdz ar to viņiem ir visgarākais intervāls kopš pirmās vakcīnas. Bez tam viņi drīzumā pabeigs skolu un viņu vakcinēšanās vēlāk būtu sarežģīta. 1998. gadā tika noteikta revakcinācija septiņu gadu vecumā, bet šie jaunieši minēto vecumu bija jau pārsnieguši. Bez revakcinācijas pret cūciņu palikuši arī 10-16 gadus veci pusaudži. Viņu potēšana drīzumā tiks uzsākta. Rēzeknes VVC Preiļu daļa savākusī informāciju par šī vecuma bērnu skaitu. Rajonā ir 3431 pusaudzis vecumā no 10 līdz 15 gadiem, kam jāsaņem pote pret cūciņu. Tiek uzskatīts, ka pēc vakcinācijas iegūst imunitāti uz desmit gadiem.

1998. gadā Latvijā bija 36 slimības gadījumi, 1999. gadā — 41, bet 2000. gadā — jau 1696 epidēmiskais parotīta gadījumi. Epidēmiskais parotīts ir akūta infekcijas slimība, kam raksturīgs sāpīgs pieauss siekalu dziedzeru pietūkums un paaugstināta temperatūra. Slimnieks sūdzas par galvassāpēm, nespēku. Iekaisums var skart arī citus dziedzerus — aizkuņģa dziedzeri, sēkliniekus, olnīcas. Dažreiz attīstās meningīts un encefalīts. Ir grūti atvērt muti, sāpīgi rīt. Slimība akūtā stadijā ilgst 5-6 die-

nas, pēc tam pampums samazinās un stāvoklis uzlabojas.

Parasti ar cūciņām slimo bērni, bet tās var skart arī pieaugušos. Pieaugušajiem slimošana ar cūciņu draud vēl ar kādām briesmām — vīriešiem var izveidoties sēklinieku iekaisums, bet sievietēm — olnīcu iekaisums.

Cūciņas ir lipīga slimība. Tā izplatās pa gaisu kā pilienu klepojot vai šķaudot. Inkubācijas periods cūciņai ir 15-25 dienas, slimnieks ir lipīgs apmēram divas dienas pirms piepumpuma parādīšanās un piecas dienas pēc slimības sākuma. Cilvēki, kas cūciņu izslimojuši, iegūst imunitāti uz mūžu.

Potēšanu veic ģimenes ārsti. Viņi vakcinē tos bērnus, kuri pie viņiem pierakstījušies. Tomēr iespējams, ka daļa bērnu nav pierakstīta ne pie viena ģimenes ārsta un var palikt nevakcinēti gan pret cūciņu, gan arī pret citām bīstamām slimībām. Kā situāciju raksturoja, piemēram, Preiļu Valsts ģimnāzijas direktors Jānis Eglītis?

— Kad es griezos kādā iestādē, kurai būtu jāveic medicīniskās aprūpes kontroles funkcijas visā rajonā, — stāstīja direktors, — un teicu, ka esmu noraižējies par to, vai manas skolas audzēkņi ir pierakstījušies pie ģimenes ārstiem un ir sapotēti, saņēmu atbildi, ka to nevarot izpaust. Ka tās esot neatklājamas ziņas. Pēc tam es griebeju zināt vismaz to audzēkņu uzvārdus, kuri nav pierakstījušies ne pie viena ģimenes ārsta un līdz ar to paliek bez medicīniskās uzraudzības. Viņi nav sapotēti un varbūt ir kļuvuši par slimības izraisītāju nēsātājiem. Arī tas izrādījās neizpaužams noslēpums. Tad vēlējos uzzināt, kādā veidā es tomēr kā skolas direktors varu kontrolēt situāciju un būt lietas kursā par skolēnu veselību. Saņēmu atbildi, — jūs esat direktors un nejaucieties medicīnā.

Tiklīdz bērnu potēšana kļūst individuāla un nepārskatāma, grūti kontrolējama, izjūk vakcinācijas kalendārs.

L. Rancāne

Preiļu 2. vidusskolas, bet trešo — Vārkavas vidusskolas spēlētājas. L. Rancāne

Līvāniešu panākumi minifutbolā

Ziemeļaustrumlatvijas futbola līgas (ZAL FL) veterānu čempionātā minifutbolā lieliski turpina spēlēt Līvānu komanda «RNS — D», kuru materiāli atbalsta Andris Stikāns. Aizkrauklē, kur notika turnīra otrā kārta, līvānieši izcīnīja pārliecinošu pirmo vietu. Spēļu rezultāti: «RNS — D» — Aizkraukle 6:2, — Jēkabpils 1:0, — Gulbene 3:1, — FK Abuls

(Smiltene) 5:0, — Ogre 3:5. Otrā reizi turnīru kā rezultatīvākas spēlētājas noslēdz V. Poļakovs — 7 gūti vārti. Vēl «RNS — D» komandā spēlēja A. Nikitins (guva četrus vārtus), T. Baltmanis (6), J. Nesterovičs (1), I. Visockis, V. Krukovs un V. Luika. Kopvērtējumā pēc diviem posmiem līvānieši ir pārliecinoši līderi — 19 punkti. Seko Valmieras «Gauja 80» un Gulbenes komanda — 12 punkti.

Rezultatīvāko spēlētāju sarakstā pirmais, protams, ir V. Poļakovs — 14 vārti. Veterānu čempionāta trešais posms notika 28. janvārī Jēkabpils sporta namā.

A. Martusevičs,
ZAL FL sacensību direktors

